CHILD'S FIRST ATTEMPT

AT

ENGLISH AND ARMENIAN

Composition.

Calcutta:

PRINTED AT BISHOP'S COLLEGE PRESS.

1840.

ՄԵՍՐՈՎԲԵԱՆ

ՀԱՐԱԴՐԻՉ

ՀԱՅ ԵՒ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ

ԼԵԶՈՒԱՑ

Ի ՊԷՏՍ ՄԴՊՐՈՑԱՑ

ԸՆԴ ՀՈՎԱՆԵԱՒ

ԱՄԵՆԱՓՐԿՉԵԱՆԱԹՈՌՈՅ

ՆՈՐ ՋՈՒՂԱՅ

А/829

Ի ԳՈՐԾԱՏԱՆ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ

ԿԱԼԿԱԹԱ

1840.

ՖՈՒՆԴԱՄԵՆՏԱԼ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԱԶԴ

Ցայս դար ծաղկեցան Վարժեակք Քերականութեանց յազգի մերում՝ և ջանացան հաւատացուցանել թէ կանոնք իւրեանց իցեն լա՛ւ միջոցք Հայկական Շարադրութեանց։

Իսկ աշակերտք չոր ուցամաք կանոնացն ջան եղեալ՝ ընդ անհմուտ դաստիարակութեամբ նոցա, առանց ճիշդ կիրառութեան օրինակացն եղելոց, ուսան բառս ի բերան. և ոչ իմացան թէ առ ո՛ր վախճան։ Իսկ որք ուսանն ինչ կամ գրեցին ՚ի ձև շարադրութեան՝ յանէտ կապկանալով արարին. քան ունակութեամբ. մինչ զի՛ թողեալ զդպրոց՝ գտան Շաւառ Պանդորայ ոչ ինչ ի խելապատակս իւրեանց ունելով՝ քան զսոսկ Սեռական և Տրական։

Անմոլար շաւղաց բնութեան զհետ ընթանալով քան թէ արուեստի՝ հարցանեմ. զինչ՞ արդեօք Շարադրելն իցէ. եթէ ոչ՝ կարգաւ շարել զբանս՝ ի յայտնութիւն խորհրդոց։ Եւ ըստ այսմ, տղայն ի թոթովելն շարադրէ։ Այս է. կարգէ զբառս իւր համեմատ ցանկութեանց իւրոց՝ առ ի խնդիր պիտոյից։ Արդ՝ եթէ յուսման խօսելոյ չէ ՚ի կանոն ապաստան, եթէ քերականութիւն ոչ խնդրի յառաջնորդ նմա ի հայցուած կարևորաց, եթէ միայն հարկն մղէ. նմանողութիւնն ուսուցանէ և վարժութիւնն հաստատէ։ կամ եթէ ըստ Լոքայ՝ [illegible]. ընդէր ոչ ապա և ի գրելն. ուր մին զլեզուն, և միւս զգրիչ ունի գործի յայտնութեան խորհրդոց մարդկան։

Կանոնք եզրակացութիւնք են, և բառք՝ գաղափարք առարկայից. իսկ արուեստ այն է՝ որ աստիճան առ աստիճան յառաջ տանի ի գիւտ այնց եզրակացութեանց և բառից. որով ոչ միայն ընդ ուսանելն խնդայ, այլ և յետ ուսմանն յարգ դնէ արգասեացն։ Ցայս վախճան հայելով իմ, յերկուս մասունս տրոհեցի զայն գլուխ Իմացական Արուեստին, որ ու-

սուցանէ զլեզուն հայրենի ։ 1. ի գիւտն գաղափարաց . և 2 'ի բառիւք յայտնութիւն նոցա ։ Զառաջնոյն չէ ինձ խօսել աստանօր ։ Իսկ զերկրորդէն յայտ է՝ զի պարտ է աշակերտին ըստ չափու հմուտ ծանօթութեան նախագաղափարացն գոլ ։ Զի հմտութիւնք բառից և ծանօթութիւնք առարկայից թև ի թև տուեալ ճեմեն ։ Յայս վայր բանացի ուսաւ ՝ զոր ուսաւ Մանուկն ։ Արդ համարելով զնա տասնամենից՝ և նախակիրթ ի գրչութեան արուեստին՝ իբրև երկրորդ միջոցի յայտնութե՟ խորհրդոց իւրոց , աւանդեմ նմա ոճ՝ հեշտընկալ համաձայն բնութեան իւրոյ ։

Նախկին փորձ մանկան ի խօսելն է թոթովել զանուանս , վասն որոյ և ես նախ զանուանս կարգեցի ի գրչութիւն ։ Ամենայն մանուկ մարզեալ յԱյբբենարանի իմում, յուշի ունել կարէ բառս բաւականս անուանել նոքօք զբաղումս ի բնական և յարուեստական նիւթոց . որ է նոցա առաջին աստիճան ։ Ապա հարկ իրացն մղէ զնա յայտնել Զ•րդի•••- Բի-նի այնց անուանց . և յարմար ածականս դնել ի վերայ գոյականի, որ լինի նմա յերկրորդ աստիճան ։ Զհետ գայ Գ•րծ•- ղ••Բի-ն՝ որ Բ•յի-+ բացատրի . ճիշդ պահելով զյարադրութի բնական ունակութեան՝ ընդ արուեստականին հմտութիւն ։ Եւ այսպէս՝ Ը ախորժ այս զառ ի վեր՝ ի ծանօթից յանծանօթս վերանալով նորա՝ լինի Շարադրիչ քաջ . առանց իմանալոյ թէ զիարդ . և ի փորձոյ տեղեկանայ իսկական օրինաց լեզուին . առաւել հիմնաւոր և անսայթաք միջոցօք , քան զոր ուսոյց երբէք քերականութիւնն ։

Ապա առ բարւոք կիրառութիւն երկբարբառ Շարադրչի՝ պահանջին հետագայքդ ։

1. Պարտ է նախ քան զձեռնամուխ լինել ի սոյն գոնեայ ամսօրեայ ժամանակաւ պարապել յօրինակումն ընտիր ընտիր գրուածոց ․ որ ունակացուցանիցէ զնա ի ստուգութիւն և ի վայելչութիւն ձեռին ։

2. Եղիցին նմա կրկին տետրակք. մի՛ վասն նախաբառակաց և միւս՝ վասն զսրբագրեալն օրինակելոյ։

3. Նշանակեսցին նմա առարկայք բազմաւորականք, առնել ցուցակս ուրոյն . [illegible] առաջին կարգի գրոցս այսմիկ ։

4. Ցանձնեսցէ այր մերձաւորի իւրում զշարադրեալն առ ի սրբագրութիւն սխալանացն . ապա առցէ զնել անձամբ, և եթէ գտցէ տակաւին վրիպակս ինչ . արժանի քաջալերութեան դատեսցի ։

5. Վարժապետն ի սրբագրել իւրում, թող հարցանիցէ աշակերտին զպատճառ իւրաքանչիւր փոփոխութեանցն ։

6. Պատուիրեսցէ համաձայն օրինակաց որոնել գիւտս . և յեղուլ ի գիր ։

7. Ցիւրաքանչիւր դասագլխի հարցանիցէ զմասունս բանի, զնշանակութիւն և զհոլովս բառից , և զխոնարհմունս բայից ։

8. Տետր օրինակին տարցէ այր ի տուն , և ի նախաբառակէն վճիտ օրինակեալ՝ մատուցէ վարժապետին ։

9. Ցերկիցս յեօթնեկի ի հայկական մասին կրթեսցին . և յերկիցս՝ յԱնգղիականին ։

10. Բառարանք երկաքանչիւր բարբառոց միշտ առընթեր կայցեն նմա՝ որով դիւրաւ կարիցէ գտանել բայս յարմարս և յեղուլ ի նոսին . յառաւել ամբողջութիւն նախադասութեանցն կամ բանից ։

ՆԱԽԱՓՈՐՁ ՄԱՆԿԱՆՑ

Ի

ՀԱՅ-ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

———ooo———

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Նախակրթական Վարժութիւնք

Դաս Ա. Անուն ։

Գրեա՛ զանուանս զորս տեսանես առաջի քո․ սկսանելով ի գլխագիր, և աւարտելով ի վերջակէտ ։

Օրինակ ։

Գրիչ ։ Գիրք ։ Թուղթ ։ Զմելին ։ Մոմ ։ Քանոն ։

Վարժութիւնք ։

1. Անուանս կահից սենեկի քո ։
2. Անուանս կահից դասատան քո ։
3. Անուանս անասնոցգումոյն ։
4. Անուանս կահից խաղերեղն ։
5. Անուանս ծաղկանց պարտիզի ձերոյ ։
6. Անուանս խահից Նախաճաշուն ։

Դաս Բ. Անուն և Համար ։

Գրեա՛ զանուանս իրաց առաջի քո, հանդերձ համարովք իւրաքանչիւր պարագայից ։

Օրինակ ։

Կանք գրչոյ կամ սեղանոյ․ Չորս գրիչ ։ Մի Մատիտ ։ Երկու Զմելին ։ Մի Մոմ ։ Երկու Շիշ ։ և Մի Կնիք ։

CHILDREN'S FIRST ATTEMPT

AT

ENGLISH COMPOSITION.

——ooo——

PART FIRST.

INITIATORY EXERCISES.

Lesson I.— *Names of Things.*

Write the names of the things that you see before you. Each word must begin with a capital letter, and after each you must put a full stop.

Examples.

Pen. Book. Letter. Knife. Candle. Ruler.

Exercises.

1. Names of things in a room.
2. Names of things in a school-room.
3. Names of animals in a farm-yard.
4. Names of things in a play-ground.
5. Names of flowers in a garden.
6. Names of things at breakfast.

Lesson II.—*Names and Numbers.*

Write the names of things before you, with the number of each article.

Examples.

Things on a desk or table: Four pens. One pencil. Two knives. One taper. Two bottles. One seal.

Վարժութիւնք :

1. Անուանք և Համարք իրաց ի դաշտի :
2. .. .. .. ի պարտիզի :
3. ... . ի դպրոցի :
4. .. .. .. ի նաւի :
5. ... ... յեկեղեցւոջ :
6. .. .. .. ի սենեկի :

Դաս Գ. Բարդ Անուանք :

Գրեա՛ զանուանս իրաց՝ որք ի կրկին բառից իցեն բաղկացեալ:

Օրինակ :

Գրչահատ : Կնքամոմ : Թանաքաման :

Վարժութիւնք :

1. Կահք պարտիզի : 4. Կահք գետոյ :
2. .. .. փողոցի : 5. .. .. անտառի :
3. .. .. Հաստատութեան : 6. ... .. դաշտի :

Դաս Դ. Զօդածոյ Ոճ :

Գրեա՛ զանուանս իրաց՝ որք միասամբք և եթ յիշատակին

Օրինակ :

Թերթ թղթոյ : Էջ գրոց : Բերան սրոյ :

Վարժութիւնք

1. Մասն գրոց : 4. Մասն տան :
2. .. .. աթոռոյ : 5. .. .. պարտիզի :
3. .. .. սեղանոյ : 6. ... .. դպրոցի :

Դաս Ե. Անուանք Տեղեաց :

Գրեա՛ զանուանս տեղեաց՝ որ մերձ հայրենեաց քոց :

Օրինակ :

Տեղիք առ երի Ջուղայ են՝ Լեառն Սոֆի, Հանգստարան մեր : Փահրապատ : Դաշտ : Գետակ : Գետառն : Սէֆիապատ Շիշան : և Հազարջրիբ :

Exercises.

1. Names and numbers of things in a field.
2. .. .. .. garden.
3. .. .. .. school.
4. ... . ship.
5. .. .. .. church.
6. .. .. .. room.

Lesson III.— *Compound Names.*

Write the names of all things which you see that have double names.

Examples.

A pen-knife. Sealing-wax. Ink-bottle.

Exercises.

1. Things in a garden.
2. .. .. street.
3. .. .. the sky.
4. Things in a river.
5. . .. wood.
6. .. .. field.

Lesson IV.— *Complex Terms.*

Write the names of things before you that can be mentioned in parts.

Examples.

A sheet of paper. The leaf of a book. The blade of a knife.

Exercises.

1. Parts of a book.
2. .. .. chair.
3. .. .. table.
4. Parts of a house.
5. .. .. garden.
6. .. .. school.

Lesson V.— *Names of Places.*

Write the names of as many places as are near your own. All with capitals.

Examples.

Places near London: Dulwich. Norwood. Tooting. Clapham. Chelsea. Hammersmith.

Վարժութիւնք:

1. Գիւղօրէք առ քաղաքաւ: 2. Փողոցք քաղաքի: 3. Ամարանոցք Պարոնաց: 4. Նահանգք Հայաստանի 5. Նահանգք Պարսից: 6. Նահանգք Վրաստանի

Դաս Զ. Անուանք Անձանց:

Տուր զցուցակ Գերդաստանի և բարեկամաց ձերոց. սկսանելով զլխագրով և աւարտելով ի վերջակէտ:

Օրինակ:

Պարոն Կար: Տիկին Կար: Շահանդուխտ և Սան՝ քորք: Արշակ, Զոհակ, և Կարաջինէկ՝ եղբարք: իսկ Գեն՝ պաշտօնեայ:

Վարժութիւնք:

1. Քահանայս: 2. Վաճառականս: 3. Վարդապետս: 4. Հեղինակս գրոց: 5. Աշակերտակիցս քո: 6. Նաւս և Նաւաստս:

Դաս Է. Հաւաքական Անուանք:

Ցուցակ արա անուանց՝ որ զնան դաս դաս կամ երամ երամ:

Օրինակ:

Գունդ մի զօրաց: Ճողով շանց: Հօտ ոչխարաց: տարմ կաքաւուց: Պար մեղուաց: Ողկոյզ խաղողոյ:

Վարժութիւնք:

Ծառք, Ծաղկունք, Պտուղք: Տորմիղ, Նաւաստիք:
Ձիան, Խաշն, Տաւար, Սագ, Բադ, կռունկն:

Դաս Ը. Յատկացուցանող Ոճ:

Գրեա զանուն անձին և զանուն իրի իմիք, որոց մին յատկացուցանիցէ կամ սեպհականիցէ ինքեան զմիւսն: Սեռական հոլովոյ բարուոք ուշ դնել պարտ է:

Exercises.

1. Villages near a town.
2. Streets in a town.
3. Gentlemen's seats.
4. Counties in Scotland.
5. Counties in England.
6. Counties in Ireland.

Lesson VI.—*Names of Persons.*

Make a list of the names of your family or friends: each name to begin with a capital letter, and to have a comma after it.

Examples.

Name of a family. Mr. and Mrs. Grey, James Grey, William Grey, Joseph Grey, Mary Grey, Thomas Grey, Henry Grey.

Exercises.

1. Clergymen.
2. Merchants.
3. Doctors.
4. Authors.
5. School-fellows.
6. Ships and sailors.

Lesson VII.—*Names of Collections.*

Make a list of names of things that generally go in sets or bodies.

Examples.

A regiment of dragoons. A pack of hounds. A flock of sheep. A covey of partridges. A swarm of bees. A bunch of grapes.

Exercises.

1. Trees, flowers, fruits.
2. Horses, cattle, &c.
3. Geese, ducks, &c.
4. Ships, sailors.
5. Wasps, locusts, gnats.
6. Dolphins, herrings.

Lesson VIII.—*Possessions.*

Write the name of a person and a name of a thing, the one having or possessing the other. Pay particular attention to this mark ' which is called an apostrophe.

Օրինակ ։

Յովհաննու Գլխարկ ։ Մարգարտի ասեղն ։ Մանկանն գիրք Երկուց մանկանց գրեանք ։ Առն ձեռն ։ Առանց ձեռք ։

Վարժութիւնք ։

Ստացողն ։	Ստացեալ ։
Աննա , Արշակ , Հայկ ։	Քող , ձեռն , տուն, գրիչ ։
Առիւծ, կով , աղուէս ։	Գլուխ, ձեռ, բարձ ականջ ։
Ձի, վագր, գայլ , արջ ։	Որս, ձայն, ոռնալ , քաղց ։

Դաս Թ. Վերացական Անուանք ։

Գրեա զխօս մի՛ երկու անուամբ , որոց մին վերացական իցէ և յատկացեալ. իսկ միւսն Թանձրացեալ և յատկացուցիչ ։

Օրինակ ։

Երկարութիւն Բևեռաց ։	Բարձրութիւն Լերին ։
Պայծառութիւն Արեգական ։	Քաղցրութիւն մեղեր ։
Զօրութիւն Առիւծոյ ։	Խորամանկութիւն աղուէսու ։

Վարժութիւնք ։

Ածականք ։	Նիւթք ։
Քանակ , որակ , լայնութիւն ։	Տուն , տաճար դպրոց ։
Գեղ , փայլ , ուրախութիւն ։	Լուսին , ծով , ծաղիկ ։
Խաւար , իմաստութիւն , խորք ։	Գիշեր , մարգարէ , խոր , հոր ։
Քաջութիւն , երկիւղ , յոյս , ոյժ ։	Առիւծ , շուն , մարդ , դշխոյ ։

000

Դաս Ժ. Պարզ Ածականք ։

Գրեա զանուանս իրաց առաջի քո՛ նշանակելով զքանակ , զձև , զորակ , և այլն՛ իւրաքանչիւրոց նոցա ։

Օրինակ ։

Կարմիր կնքամոմ ։ Ճերմակ Փղոսկր ։ Կապոյտ մելան ։ Երկաթեայ գրիչք ։ Նոր գիրք ։ Քառակուսի տուփ ։ Սուր ասեղն ։ Երեք նորահաս անձինք ։ Պճնազարդ զգեստ ։ Ծեր մարդ ։

Examples.

John's hat. Mary's bonnet. The boy's book. Two boys' books. The dog's tail. The dogs' tails.

Exercises.

Possessors.	Possessions.
1. Jane, Henry, Robert.	4. Hat, hand, houses, pen.
2. Horse, cow, fox.	5. Head, tail, legs, ears, eyes.
3. Lion, tiger, wolf, bear.	6. Prey, voice, roar, hunger.

Lesson IX.— *Abstraction.*

Write a phrase with two names in it, the one of an abstract quality, the other of an actual thing.

Examples.

The *length* of a pole.	The *height* of a mountain.
The *brightness* of the sun.	The *sweetness* of the honey.
The *strength* of the lion.	The *cunning* of the fox.

Exercises.

Qualities.	Things.
Size, breadth, width.	House, church, school.
Beauty, splendor, joy.	Moon, ocean, king.
Darkness, wisdom, depth.	Night, prophet, well, pit.
Courage, fear, hope, power.	Lion, dog, man, queen.

—ooo—

Lesson I.—*Simple Qualities.*

Write the names of things before you, mentioning the size, shape, colour, &c. of each.

Examples.

Red sealing-wax. *White* ivory. *Blue* ink. *Two old* pens. A *new* book. A *square* box. A *sharp* needle. *Three young* persons. *Fine* clothes. *Old* man.

Վարժութիւնք։

Նիւթք.	Ածականք։
Ժամացոյց, դանակ, օղ, կնիք։	Նոր, հին, սուր, գուլ։
Գրիչ, մատիտ, որթ, քնար։	Դիւրաբեկ, կանաչ, չէկ, սև։
Փական, կուժ, խեց, սրուակ։	Կարծր, կակուղ, դանդաղ ջինջ։
Ածուխ, փայտ, երկաթ, կաւ։	Ողորկ, անհարթ, ծանր, թեթև։
Արճիճ, պղինձ. սակի, արոյր։	Երկար, կարճ, թանձր, նուրբ։

Դաս Բ. Կրկին Յատկութիւնք։

Գրեա՛ զանուանս կրկին ածականօք կամ յատկութեամբք։

Օրինակ։

Տխուր և ցուրտ աւուրք։ Ողորկ և ջինջ ապակի։ Խորին և հաստատուն ծով։ Բոլորշի դեղնագոյն ամպ։ Թուխ և պայծառ աչք։

Վարժութիւնք։

Օդ, ամպ, արեգակն, մրրիկ. լեառն, լիճ, մայրի, գետ, ձոր, կղզի, եզր, ժայռ, աւազ, ալիք, անտառ, դաշտ. պարտէզ։

Դաս Գ. Եռածականք.

Գրեա՛ զանուանս իրաց՝ երեք կամ չորս ածականօք։

Օրինակ։

Սոփեական բոլորակ և կարմրագոյն կիճ։ Կարճահասակ հայր և ծերունի մարդ։ Յաւերժահասակ, անյաղթեայ, և թագաւոր Հայ։

Օրինակ։

Պարսիկ, Ռուսք, Վիրք, Դանիք, Շուէտք, Թուրք, Ծոդ։
Ձի, կով, ոչխար, այծ, կատու, շուն, աղուէս, գայլ։
Պոր, սագ, բադ, մարի, աղաւնի, տատրակ, կաքաւ։
Կապոյտ, կարմրախայտ, գորշ, կողակ, բաղտակ դեղին կէտ։
Օձ, լորտու, իժ, քարբ, վիշապ, գորտ, մողէս, կրիայ։
Ճանճ, բրէտ, սարդ, մեղու, ոսկեղինիկ, փոսորայ։

Exercises.

Objects.	Qualities.
Watch, knife, ring, seal.	New, old, sharp, blunt.
Pen, pencil, basket, harp.	Brittle, green, yellow, black.
Key, poker, cork, bottle.	Hard, soft, dull, clear.
Coal, wood, iron, clay.	Smooth, rough, heavy, light.
Lead, copper, gold, brass.	Long, short, thick, thin.

Lesson II.—*Double qualities.*

Write names with two qualities to each.

Examples.

Bleak cold days. *Clear smooth* glass. *Dark blue* sea. *Pale grey* cloud. *Bright black* eye.

Exercises.

Sky, cloud, sun, tempest, mountain, lake, wood, river, valley, island, shore, cliff, sand, waves, forests, fields, gardens.

Lesson III.—*Treble qualities.*

Write names of things, with three or four qualities to each.

Examples.

A white, smooth, round pebble. *A little, blind, old* man. *A tall, handsome, active* Frenchman.

Exercises.

Persian, Georgian, Russian, Dane, Swede, Turk, Sodes
Horse, cow, sheep, goat, cat, dog, fox, wolf.
Swan, goose, duck, hen, pigeon, partridge.
Salmon, trout, cod, haddock, perch, herring, eel.
Serpent, boa, viper, snake, toad, frog, lizard.
Flies, gnats, bees, wasps, butterflies.

Դաս Դ. Բաղդատութիւն:

Գրեա՛ զերկուս անուանս նովին յատկութեամբ. այլ զմին առաւելեալ քան զմիւսն:

Օրինակ:

Գունատ ծաղիկ. գունատագոյն ծաղիկ: Բարձր մարդ, բարձրագոյն մարդ: Ընդարձակ շինուած, ընդարձակագոյն շինուած: Գեղեցիկ շունք. գեղեցկագոյն շունք:

Վարժութիւն:

Դանակ, ժամացոյց, քար, փայտ, աչք ունչ, բերան, ծնօտ: Տուն, փողոց, գիւղ, աւան, քաղաք, եզն, ոչխար, որթ, էշ:

Դաս Ե. Բաղդատութիւն:

Գրեա՛ զերիս անուանս մի քան զմի առաւելեալս 'ի նմին որակութեան կամ յատկութեան իւրում:

Օրինակ:

Բարձր մարդ բարձրագոյն մարդ, ամենաբարձր մարդ: Պատուական հաց, պատուականագոյն հաց, ամենապատուական հաց: Պարզ օդ, պարզագոյն օդ, ամենապարզ օդ:

Վարժութիւն:

Օթ,սեննակ, դուռն, լուսամուտ, կապերտ, կառաւատ: Դաշտ, ցանկ, խրամ, աւազան, գետ, մայրի, ծառք: Ջուր, կուր, նաւ, առագաստ, թիք, մալուխ, խարիսխ:

Դաս Զ. Բաղդատութիւն:

Գրեա՛ զհետագայ անուանսդ որակաց՝ ընդ երիս աստիճանս բաղդատութեան ի վեր հանեալ. յերկաքանչիւր աստիճանի տալով զնոր առարկայ:

Օրինակ:

Երկաթ ծանր, արծաթ ծանրագոյն, ոսկի ամենածանր: Ցերից գրոց առաջինն է մեծ, երկրորդ՝ մեծագոյն, երորդ՝ ամենամեծ: Հայկ հզօր, Արամ հզօրագոյն, Տիգրան ամենահզօր:

Lesson IV.—*Comparison.*

Write the names of two things of the same quality, making the second have more of the quality than the first.

Examples.

A *sweet* flower. A *sweeter* flower. A *tall* man, a *taller* man. A *long* street, a *longer* street. *Large* houses, *larger* houses. *Beautiful* dogs. *More beautiful* dogs.

Exercises.

Knife, watch, stone, wood. Eye, nose, mouth, chin.
House, street, village, town, city. Ox, sheep, calf, ass.

Lesson V.—*Comparison.*

Write the names of three things of the same quality, the second having more of the quality than the first, and third more than the second.

Examples.

A *tall* man, a *taller* man, the *tallest* man. *Good* bread, *better* bread, the *best* bread. *Splendid* weather, *more splendid* weather, *most splendid* weather.

Exercises.

Room, door, window, floor, ceiling, carpet, sofa.
Field, hedge, ditch, pond, river, wood, trees.
Water, boat, ship, sails, oars, cable, anchor.

Lesson VI.—*Comparison.*

Write the following names of qualities in three states, each with a different object.

Examples.

Iron is *heavy*, silver *heavier*, gold *heaviest*. Three books, the first *large*, the second *larger*, the third *largest*. John is *young*, Thomas *younger*, Jane *youngest*.

Վարժութիւնք ։

Բարի , չար . խուն , տար , մօտ , ծեր . տղայ . շուտ , ապա ։
Բարձր , ցած , բոլոր , քառակուսի , հզօր , անզօր , փոքր , մեծ ։
Քաղցր , թթու , աղի , անոյշ , սիրուն , տգեղ , նոր , հին ։

Դաս Ա. Գործածութիւնք ։ Ներկայ՝ էմ , գամ , լինիմ ։

Գրեա՛ զանուն իրի իմիք հանդերձ պարագայիւք ինչ նորա ։

Օրինակ ։

Գրիչն է նոր ։ Մատեանն է հարկաւոր ։ Դորակն է դատարկ ։ Թուղթն է մաքուր ։ Նկարդ է ուղիղ ։ Հոյակապ է տունս ։ Քաղցր է երաժշտութիւնս ։

Վարժութիւնք ։

Քաղաք , տաճար , մատուռն , Տեսլարան , տուն , հիւղ , գիւղ ։
Ժողովարան , դպրոց , թատրոն , բանդ , բերդ , հիւանդանոց ։
Դրամ , փող , ոսկի , պղինձ , դահեկան , դանկ ։

Դաս Բ. Եւ, Գոլ. Կրկին Առարկայք ։

Գրեա՛ զանուանս կրկին առարկայից և տուր նոցա մի որակ , որ երկուցն ևս պատշաճիցի ։

Օրինակ ։

Ոսկի և արծաթ մեծագինք են ։ Ձէթ և ճրագու վառելիք են ։ Շերամն և կտաւ ջերմացուցիչք են ։ Շաքար և աղ լուծականք են ։ Կարկուտ և ձիւն ցուրտք են ։ Շիշ և սառն ողորկ են ։

Վարժութիւնք ։

Ձիան և արջառ , ածուխ և փայտ , ձէթ և ջուր , կաթն և գինի , թուղթ և գրիչ , շաքար և աղ , կաւ և օդ , արեգակն և լուսին ։ ոչխարք և գառինք ։

Դաս Գ. Եւ, Լինել. Բաղադրեալ Պարագայք ։

Գրեա՛ զանուն միոյ առարկայի և զհետ բեր էմ , էս , է , երկուց կամ աւելեաց՝ և զհետ բեր էմք, էք, էն . և ապա տուր ուրոյն զերկու կամ զերիս յատկութիւնս ։

Exercises.

Good, bad, little, far, near, old, young, late, early.
High, low, round, square, strong, weak, small, great.
Sweet, sour, salt, fresh, pretty, ugly, new, old.

——ooo——

Lesson I.—*Actions Being—Simple subject.*

Write down the name of one object, and then write something regarding it.

Examples.

The pen *is* new. The book *is* useful. The bottle *is* empty, The paper *is* clean. The drawing *is* correct. The building *is* elegant. The music *is* sweet.

Exercises.

City, church, chapel, museum, house, cottage, villa.
College, school, theatre, prison, castle, hospital.
Money, coin, gold, silver, copper, shilling, penny.

Lesson II.—*Being— Double subject.*

Write down the names of two subjects, and add a quality that can be said of both.

Examples.

Gold and silver *are* valuable. Oil and tallow *are* useful. Silk and cotton *are* soft. Sugar and salt *are* soluble. Hail and snow *are* cold. Glass and ice *are* smooth.

Exercises.

Horses and cows. Coal and wood. Oil and water. Milk and wine. Iron and copper. Paper and pens. Gas and air. Sun and moon. Lambs and sheep.

Lesson III.—*Being— Complex qualities.*

Write the name of the thing or things, then the word *is* if you write of one thing, or *are*, if you write of two or more things, then add names of qualities.

Ասուին է կարդ, փափուկ և ջերմ։ Մարմարն է ողորկ, կարծր և ցուրտ։ Կետոսկր է սեւ, ճկանելի, և առաձգական։ Պղինձն է կարմիր, ծանր, կռանելի և ծաւալական։

Վարժութիւնք։

Ոսկի, արծաթ, երկաթ. պղինձ, արճիճ. անագ, ժիպակ։
Նարինջք, խնձորք, դեղձք, խաղողք, բալ, մոշք։
Վարդք, շուշանք, կակաչք, կռուինչք, մանիշակք։

Դաս Դ. Մասնաւորին յատկութիւնք։

Ո՛ր զմասն ինչ բաղադրեալ նիւթոյ, և տուր ինձ զածական այնր մասին։

Օրինակ։

Շեղբ դանակիս է կարծր։ Կատար բլրոյն ողորկ է։ Արտաքին դրան է կանաչ։ Ձեղուն տանս է նոր, այլ որմունքն հին։

Վարժութիւնք։

Սեղան, տուն, գիրք, նաւ, ծառ, ձի, էշ, Հաստատութիւն երկնից, կրպակ, ձեռն, երես, գլուխ, ժամացոյց։

Դաս Ե. Անցեալ եղանակ. էի, էիր, էր։

Ո՛ր զնիւթ ինչ, և տուր նմա զայն ածական. զոր ունէր յառաջագոյն։

Օրինակ։

Ժամացոյցս նոր էր։ Մանուկն այն մատաղ էր։ Ամպք մըթագնեալ էին։ Հողմն սաստիկ էր։ Ալիքք կատաղիք էին։ Դանակն սուր էր։

Վարժութիւնք։

Մահիճք, սեղանք, կապերտք, վանդակք, արկեղք։
Գոմ, մառան, կառք, սայլ, ախոռ, մսուր։
Կոգի, պանիր, չայ, շաքար, աղ, հաց, կաթն, սուրճ։

Flannel is *rough, soft,* and *warm.* Marble is *smooth, hard,* and *cold.* Whalebone is *black, fibrous, tough,* and *elastic.* Copper is *red, hard, heavy, malleable,* and *ductile.*

Exercises.

Gold, silver, iron, copper, lead, tin, mercury.

Oranges, apples, pears, grapes, cherries, gooseberries.

Roses, lilies, tulips, daisies, wall-flowers.

Lesson IV.—*Being.* —*Partial quality.*

Write the name of any part of a compound article, and mention the quality of that part.

Examples.

The *blade* of the knife is *hard.* The *top* of the hill is *white.* The *outside* of the door is *green.* The *roof* of the house is *new,* but the walls are *old.*

Exercises.

Table, house, book, ship, desk, tree, horse, ass, sky, shop, hand, face, head, watch.

Lesson V.—*Being Past*— "*was, were.*"

Write down the name of an object, and then write the name of a quality that the object formerly had.

Examples.

The watch *was* new. The boy *was* young. The clouds *were* dark. The wind *was* high. The waves *were* rough. The knife *was* sharp.

Exercises.

Beds, tables, chairs, grates, trunks.

Stable, cellar, cart, stall, manger.

Butter, cheese, tea, sugar, salt, bread, milk, coffee.

Դաս Զ. Կատարեալ եղանակ. եղէ, եղէր, եղեւ։

Գրեա՛ խօսք մի՛ յորում ՚ի մէջ բերել կարիցես զկատարեալ եղանակն՝ եղեւ։

Օրինակ։

Յովհան երկիցս էին աստ։ Բազում գրեանք նորեան։ Քաղաքք նործանեան։ Նաւք մեծամեծք սողան ՚ի փոքր ժայռից։ Մարիամ շատ վաստակ եղեւ այսօր։ Արշակ ծոյլ էնայ։

Վարժութիւնք։

Պղերգ, գխտուն, դադարկ, երկչոտ, քաջ, հաճոյական, պխտեան, ամուր, գործունեայ, ագէտ, զմայլարար, գրեալ, տարեալ, տուեալ, գտեալ, կորուսեալ։

Դաս Է. Յարակատար եղանակ, լեալ էր։

Գրեա՛ խօսք ինչ յորում ՚ի մէջ բերել կարիցես, Լեալ էր։

Օրինակ։

Ծերոյն աստ լեալ էր յառաջ քան զքեզ։ Արքայի պատահեալ էր միշտ ՚ի տեղւոջ այնմիկ։ Յովհաննու դադարկ անցուցեալ էր զաւուրբք բազմօք։

Վարժութիւնք։

Կանոնաւոր, ժուժկալ, միխթար, օրինաւոր, համեստ. Չար, հանդարտ, հեռի, հարկաւոր, հազուագիւտ, աղաա։ Զքնաղ, դիմահար, Թափանցիկ, ազնիւ, յանդուգն։

Դաս Ը. Ապառնի. եղէց, եղիցիս, եղիցի։

Գրեա՛ խօսք ինչ, և բեր ՚ի նմա զապառնի եղանակն։

Օրինակ։

Գետն ՚ի վաղիւ պղտորեսցի։ Անձրեւեսցէ ՚ի գիշերիս։ Աշխատասէր եղիցի Յովհան։ Հանդարտագոյն լիցի Մարիամ։ Ընտանեացն երկինք յայսմ երեկոյի։

Lesson VI.— *Being Past—"Has, or have been."*

Write sentences in which you can bring in " has been" or " have been. "

Examples.

John *has been* here twice to-day. Many books *have been* lost. Towns *have been* destroyed. Large vessels *have been* sunk by small rocks. Mary *has been* very industrious to day. Henry *has been* indolent.

Exercises.

Lazy, clever, idle, good, timid, brave, pleasant, useful, strong, active, ignorant, amusing, written, taken, given, found, lost.

Lesson VII.—*Being Past—"Had Been."*

Write sentences in which you employ " had been."

Examples.

The old man *had been* here before you. The king *had* often *been* in that place. John *had been* idle several days.

Exercises.

Regular, contented, comfortable, lawful, honest.
Wicked, stagnant, distant, useful, scarce.
Beutiful, opaque, transparent, gentle, bold, free.

Lesson VIII.—*Being To Come—"Will or Shall Be."*

Write sentences in which you can use "shall be" or "will be."

Examples.

The river *will be* muddy to-morrow. There *will be* rain to-night. John *will be* more industrious. Mary *will be* quiet. The sky *will be* red this evening.

Վարժութիւն։

Արմտիք, խոտ, պտուղ, գարի, դեղավաճառ, հացարար։ Տխուր, խորամանկ, դանդաղ, փոյթ, խոշոր, նուրբ, խելագար։ Առիւծ, վագր, շերամ, աղջիկ, աղուէս, ժամանակ, հանդերձ, շուն։ Կատաղի, մարդախանձ, ընտել, կաղ, խուլ, բարկացեալ, բարակ, հաստուն։

Դաս Թ. Զկենդանեաց։

Գրեա զանուանս կենդանեաց. և զոր ինչ առնեն։

Օրինակ։

Ձին խրխնջայ։ Խաշն մայէ։ Թռչունն ճռուէ։ Որդն սողայ։ Եղն ոստնու։ Ագռաւն կռայ։ Գայլն ոռնայ։ Մեղուն բզզայ։

Վարժութիւն։

Կովն, էշն, այծն, վագրն, փիղն, ուղտն, արջն, գոմէշն, Արծուին, ուրուրն, ցին, ագռաւն, ճնճղուկն, ծիծառն։

Դաս Ժ. Գործ [illegible]։

Գրեա զանուանս իրաց հանդերձ յատուկ գործողութ. նոցա։

Օրինակ։

Ոսկին պաղպաջայ։ Ադամանդն փայլի։ Ջուր հոսի։ Ծաղկունք հոտոտին։ Ծովն մեծ ամբոխնայ։ Ջեռուցեալ օդ 'ի վեր ուռնայ։ Ձիւն հալի։ Հողմն շնչէ։ Բարտին երերայ։

Վարժութիւն։

Վարդք, նարինջք, կետոսկր, ապակի, կաղ, պողպատ, ծառք, ծով, որոտումն, կայծակն, կարկուտն, կաղնի, մէգ, աստեղք, ձիւն։

Դաս ԺԱ. Խառն Գործք։

Գրեա զանուանս իրաց կրկին գործողութեամբք։

Exercises.

Corn, hay, fruit, rice, barley, grocer, baker.
Sorry, cunning, slow, quick, coarse, fine, mad.
Lion, tiger, silk, girl, fox, time, cloth, dog.
Fierce, cruel, tame, lame, dumb, angry, thin, ripe.

Lesson IX.—*Actions*—(*Animals.*)*

Write the names of things, and what they do.

Examples.

The horse *neighs.* The sheep *bleats.* The bird *flies.* The worm *creeps.* The stag *bounds.* The raven *croaks.* The wolf *howls.* The bee *hums.*

Exercises.

The cow. The ass. The goat. The tiger. The elephant. The camel. The bear. The buffalo. The eagle. The vulture. The falcon. The rook. The sparrow. The swallow. The wren. The linnet.

Lesson X.—*Actions*—(*Inanimate.*)

Write the names of things, and what they are said to do.

Examples.

Gold *glitters.* Diamonds *sparkle.* Water *flows.* Flowers *bloom.* Ocean *heaves.* Heated air *ascends.* Snow *melts.* The wind *blows.* The aspen *quivers.*

Exercises.

Roses. Oranges. Whalebone. Glass. Gas. Steel. Trees. The sea. Thunder. Lightning. Hail. Mist. The oak. The stars. Snow.

Lesson XI.—*Actions*—(*Mixed.*)

Write the names of things, and two or more actions.

Օրինակ։

Բադք կռչին, լողան, և թռչին։ Մանկունք գնան, վազեն, և ցատկեն։ Տրիժանն թռչի, բզզայ, և խայթէ։ Մարդիկ խորհին, խօսին, և գործեն։ Աչք արտասուեն, ծիծաղին, և փնտռեն։

Վարժութիւն։

Ջայլամն, կէտ, կոկորդիլոս, ռնգեղջիւր, ինձ, յովազ, կոնդոր։ Կաղնի, սօսի, թզի, շագանակ, խնձոր, շլոր, խաղող։ Կիճ, մարմարիոն, գաճ, փորձաքար, լաւայ, աւազաքար։

Դաս ԺԲ։ Զանազան Ճանաչումն։

Գրեա՛ խօս ինչ, յորում լինին երեք բառք. 1. անուն գործողին։ 2. անուն գործոյն, և 3. անուն յորոյ վերայ գործն դադարի կամ ենթակայանայ։

Օրինակ։

Յովհաննէս սրբէ զսեղանն։ Մարիամ գրէ զթուղթն։ Արեգակն հալէ զձիւն։ Նաւաստին ուղղէ զնաւն։ Ծառայն բանայ զդուռն։

Վարժութիւն։

Տեսանել, լսել, ճաշակել, հոտոտել, զգալ, շարժել, հարկանել, մղել, կոչել, ասել, ընթեռնուլ, գրել, ուսանել, բերել։

Դաս ԺԳ. Գործողութիւն։

Գրեա՛ խօս յորում լինին գոնեայ հինգ բառք. 1. անուն գործողին։ 2 որպիսութիւն նորա։ 3 գործոյն։ 4. անուն առարկայից. և 5. որակութիւն նորա։

Օրինակ։

Փոքրիկ մանուկ պատուէ ծերոց։ Չար մանուկն այն պատառոտեաց զգիրն զայն պատուական։ Ծերունի ազնուականն շինեաց զտունն զայն գեղեցիկ։ Ողորմածն Ներսէս ազատեաց զբազում ապերջանիկ բանդարկեալս։

Examples.

Ducks *walk, swim,* and *fly.* Boys *walk, run,* and *leap.* Some insects *fly, hum,* and *stink.* Men *think, speak,* and *act.* The eye *smiles,* and *weeps.*

Exercises.

Ostrich, whale, crocodile, rhinoceros, lynx, panther, condor. Elm, oak, cedar, fig, chesnut, apple, plumb, vine. Granite, marble, limestone, whinstone, lava, sandstone.

Lesson XII.—*Action—Time varied.*

Write sentences having at least three words in each. 1. The name of the person or thing that acts. 2. The name of the action. 3. The name of the person or thing that is acted upon.

Examples.

John *touches* the table. Mary *wrote* the letter. The dog *caught* the rat. The sun *melts* wax. The sailor *made* a boat. The servant *opened* the door.

Exercises.

See, hear, taste, smell, feel, move, strike, push, call, tell. Read, write, teach, learn, bring, beat, begin.

Lesson XIII.—*Action.*

Write a sentence, containing at least five principal words. 1. The name of the actor. 2. The quality of the actor. 3. The action. 4. The name of the object. 5. The quality of the object.

Examples.

The little boy *leads* the old man. That mischievous boy *destroyed* a valuable book. The old gentleman *has built* a beautiful house. The benevolent Howard *relieved* many wretched prisoners.

Վարժութիւնք ։

Եփել, հարկանել, ըմբռնել, գործել, շահել, գողանալ։ Տալ, սափրել, հրացանել, հեղուլ, դնել, հեծանել, վնասել։ Պահել ընտրել, վարել, շինել, ըմպել, գնել, բժշկել։ Զուարճացուցանել, կնքել, որոնել։

Դաս ԺԴ. Գործողութիւնք։

Գրեա՛ զխօսս ըստ վերնոյն, այլ երկու որակութիւն տուր թէ գործողին և թէ ենթակային ։

Օրինակ ։

Խեղճ փոքրիկ մանուկն այն առաջնորդէ առն կուրի և ծերոյ։ Անդադար և չար մանուկն ապականէ զմեծ և պատուական զայն գիրք ։ Փոքրիկ և լոյծ կաթիլք ջրոյն մաշեն զվէմս մեծամեծս և զկարծրունս ։

Վարժութիւնք ։

Ձգել, խարշել, շահիլ, խորտակել, ուղղել, խաբել, օգտել, կցել, ապականել, նշանակել, հաճել, կծել, ամբառնալ, տալ, կողոպտել։

——000——

Դաս Ա, Դերանուն ։

Գրեա՛ անուան առարկայի զփոխանակ նորա։ Փոխանակ անուան քո՛ գրեա՛ Ես, փոխանակ անուան իմոյ՛ գրեա՛ Դու. և փոխանակ անուան Յովհաննու՝ գրեա՛ Նա։

Օրինակ ։

Ես բաղխեցի զդուռն ։ Ծառայն եբաց զայն ։ Ես մտի, մաքրեցի զկօշիկս իմ, ՚ի բաց առի զգլխարկ իմ, և նստայ ։ Նա ետ ինձ զձեռն իւր, քոյր նորա Մարիամ եմուտ ապա և եցոյց ինձ զնոր խրծիկն. զոր նա տուեալ էր ինքեան։

Վարժութիւնք։

Բաժանել, ծածկել, կառուցանել, ջեռուցանել, մերժել, պատրաստել, ցրուել, տնկել, աճեցուցանել, բոլորել, պաշտպանել, առաջնորդել, կառավարել։

Դաս Բ. Դերանուն ։

Գրեա՛ խօս և ՚ի մէջ բեր, Ես իմ, դու. մեք, մեր, ձեզ։

Exercises

Bake, beat, catch, work, win, steal, strike, shave.

Shoot, split, put, ride, hurt, keep, choose, drive.

Build, drink, buy, heal, please, seal, search.

Lesson XIV.—*Action.*

Write a sentence, as above, only giving two qualities to the actor, or object.

Examples.

The poor little boy *leads* the blind old man. That troublesome mischievous boy *destroyed* a large and valuable book. Small soft drops *wear* large hard stones.

Exercises.

Hoist, boil, gain, break, steer, cheat, earn, join.

Spoil, mark, like, bite, lift, give, rob.

———ooo———

Lesson I.—*Words Instead of Names.*

Instead of the *name* of the object, write what is used for it. Instead of using your own name, write "I;" for John, write "he;" for Mary, write "she;" and so on.

Examples.

I knocked at the door. The servant opened it. I entered, wiped *my* shoes took off *my* hat, and sat down. He gave me *his* hand. *His* sister Mary entered; and *she* showed *me* the new doll which *he* had given to her.

Exercises.

Divide, cover, build, warm, refuse, prepare, scatter.

Plant, increase, ring, protect, guide manage.

Lesson II.—*Pronouns.*

Write sentences with the following words.

I, mine, me. *We, ours, us.*

Օրինակ։

Ես գրեցի զվարժութիւն իմ։ Այդ իմ է, Հէնրիկ եա Էնջ զայս սիրուն շուն։ Մեք ’որուսաք զիրն։

Վարժութիւնք։

Թողել, հրջել, կալ, ուտել, ըմպել, ննջել, ընթեռնուլ, գրել, խօսիլ, վաղել, ուսանուլ, պարել, խաղալ, շարժել, որսալ։

Դաս Գ. Դերանուան Լծական։

Գրեա զխօս, և բեր ’ի նմա Դա, քո, ձեր. Դոքա, յեր, ձեր։

Օրինակ

Բարեկամ իմ ես դու։ Այս քո է։ Տեսի զքեզ։ Դոքա ետուք ինձ զայս նոր ժամացոյց։ Նա եբեկ զՅերդ յերեկի։ Տեսից զՁեզ վաղվակի։

Վարժութիւնք։

Խնդալ, խորհիլ, կամիլ, յուսալ, երկնչիլ, ակնունել, ջանալ, ցուցանել, տանել, պահպանել, ըմբռնել, ընտրել, պատուիրել, հնազանդել, վարել, , ածել, հաւաքել։

Դաս Դ. Դերանուան Լծական։

Գրեա զխօսդ ստքիմբք, Նա, Նորա, Զնա։ Նոքա, Նոցա, Զնոսա։

Օրինակ.

Իմ քեռի է նա։ Զի նորա ընկէց զնա։ Առաքեցին նոքա զգրեանս Նորանց ’ի վաճառ։ Սոքա՞ իցեն բարեկամք հօր Յերոյ։ Տեսի զնոյն յերեկեան յուղաւորու։

Վարժութիւնք։

Պատկանել, հարկաւորել, ներկել, նկարել, կախել, ընդունել, մատուցանել, ունիլ, կառավարել, հսկել, ծառայեցուցանել, պահպանել, ճանապարհորդել, վարել, զգնալ, հեծանել, ծախել, դառնալ։

Դաս Ե. Դերանուան Լծական։

’Ի դերանուանս մեր չիք սեռ, այլ գրեա դու բառիւքս, Կին այս, Կնոջ այնմ, սոքա, դոքա, նոքա։

Examples.

I have written the exercises. That is *mine*. Henry gave *me* this beautiful dog. *We* lost *ours*.

Exercises.

Fly, walk, stand, eat, drink, sleep, read, write.
Speak, run, leap, dance, play, move, hunt.

Lesson III.—*Pronouns.*

Write sentences the same as formerly.

Thou, thine, thee. *You, yours, you.*

Examples.

Thou art *my* friend. This is *thine*. I saw *thee*. *You* gave *me* this new watch. *He* broke *yours* yesterday. *I* shall see *you* soon.

Exercises.

Rejoice, think, intend, hope, fear, expect.
Contrive, supply, carry, guard, seize, elect.
Command, obey, convey, conduct, collect.

Lesson IV.—*Pronouns.*

Write as before, with the following words.

He, his, him. *They, their, them.*

Examples.

He is *my* uncle. *His* horse threw *him*. *They* sent *their* books to be sold. Are *they your* father's friends. I saw *them* yesterday morning.

Exercises.

Belong, use, paint, draw, depend, admit.
Confer, possess, manage, watch, employ, preserve.
Travel, drive, walk, ride, spend, return.

Lesson V.—*Pronouns.*

Write sentences as before, with these words.

She, her's, her. *They, theirs, them.*

Օրինակ։

Կինս այս եւ նոցա դրամս։ Է՞ գիրքս հնոյ այնորիկ։ Ասէ Մարիամ՝ թէ ո՞ւր իցէ։ Ասացին նոցա դառնալ ՚ի վաղուի։ Ասաց նոսա թէ տեսից վաղվաղակի։ Զոքա՞ն նոքա։

Վարժութիւնք։

Հասանել, յանդիմանել, սնուցանել, մանել, մերժել։ Խաղալ, երգել, պարել, կարել, հիւսել, ժապաւինել։ Շահել, շրջել, նիւթել, ակնարկանել, գտանել, վատնել։

Դաս Զ. Դերանուն։

Գրեա՛ զխօսս ինչ հանդերձ սոքիմբք այս, այդ. այն։ սոյն, դոյն, նոյն։ այսոքիկ, այդոքիկ, այնոքիկ։

Օրինակ։

Այդ ցրտէ։ Այն անձրեւէ։ Կորուսի զմատանին։ Մի թէ՞ գտեր դու զայն։ Ետ ցնա զերիս խնձորս գեղեցիկս, եւ նա քերցն ետ զայնոսիկ։ Զի՞նչ է անուն երկայն, տափարակ եւ գորշ քարանցդ այդոցիկ։ Քարատախտակք են այնք։

Վարժութիւն։

Վայելել, աղերսել, անձրեւել, կարկտել, ձիւնել, սառել։ Արեւել, այրել, հալել, կշռել, ընկողմանել, շարժել։ Սնանկել, արատել, սողալ, լուծանել, արիւնհեղուլ, հարկանել։

Դաս Է. Դերանուն Յարաբերական։

Գրեա՛ զխօսս հանդերձ սոքիմբք, որ, որոյ, զոր։

Օրինակ։

Այրն՝ որ զգրեանս վաճառէ, բնակի աստ։ Մանուկն, որոյ բազուկն բեկաւ, մեռաւ յանցեալ գիշերի։ Ողորմելի հիւանդ այրին այն՝ զոր տեսեր, բարեգոյն է այժմ։ Կնքամոմն, որ առաջի իմ, շառագոյն է։ Շունդ, որ հսկէ զատունն՝ իմ է։

Examples.

She gave *them* money. Is this book *her's* Mary says *it* is *hers.* *They* said *they* would return to-morrow. Tell *them* that I shall see *them* very soon. Did *they* go ?

Exercises.

Advance, reproach, nourish, avoid, spin.
Play, sing, dance, sew, knit, lace, praise.
Obtain, ramble, spin, nod, find, lose, offer.

Lesson VI.— Pronounce.

Write sentences with the following words:—

It, its, it. *They, theirs, them.*

Examples.

It freezes. *It* rains. I lost my pencil. Have *you* found *it* ? Here *it* is. *He* gave *her* three beautiful apples and *she* gave *them* to *her* sisters. What is the name of these long, flat, blue stones ? *They* are slates.

Exercises.

Enjoy, implore, rain, hail, snow, freeze.
Bleach, burn, melt, weigh, lie, move.
Fail, stain, crawl, thaw, bleed, beat.

Lesson VII.—Pronouns (Relative).

Write sentences with the following words'

Who, whose, whom, which, that.

Examples.

The man *who* sells books lives here. The boy *whose* arm was broken died last night. The poor sick widow *whom* you visited, is now much better. The wax *which* is before me is red. The dog *that* guards the house is mine.

Վարժութիւն ։

Ժողովուրդ, զաւակունք, հայր, մայր, Թռչուն, գազան։ Ձուկն. մորթ, ասր, աղուամազ, գերդաստանք, դրացիք ։ Բժիշկ, գիւղօրէք, գիւղաքաղաքք, քաղաքք, դերձակ, դեղավաճառ, հացարար։

Դաս Ը. Դերանուն Հարցական ։

Գրեա՛ զխօս քո հարցմամբ ։

Ո՛, ո՞ր. ո՞չ. որո՞յ, զոր. ի՞. ի՞ւ ։

Օրինակ։

Ո՞վ բնակէ աստ ։ Որո՞յ տուն իցէ այս ։ Զո՞ տեսանես դու ։ Ո՞ր իցէ գլխարկ իմ ։ Զի՞նչ. անուն էր պարոնին, որ խօսեցաւ ընդ իս ։

Վարժութիւն ։

Ուղեղ, կոր, ձև, քանակ, որակ, բոլորակ ։
Քառակուսի, անկիւն, կոնոն, խորանարդ, բուրգն ։
Եզր, կարք, ձեղուն կողմունք, քունջք ։

Դաս Թ. Դերանուն Ցուցական ։

Գրեա՛ զխօս յորում գտանիցեն բառքս

Այս, այդ, այն. սոյն, դոյն, նոյն ։

Օրինակ։

Այս գիրք արժէ չորս դահեկանի, բայց այդ՝ ութն։ Այս Մանուկ բարձրահասակ է քան զայն ։ Նարինջքս այսոքիկ հասունք են ։ Սալորքն այնոքիկ դադակք են ։ Յովհաննէս ետես զայրն զայն, և զմանկունսն՝ զի գողանային։

Վարժութիւն ։

Տունք, անդք, բլուրք, դաշտք, երկինք, արեգակն, Լուսին, աստեղք, Թաղ, երկիր, գաւառ, վիճակ, Թագաւորութիւն, գունդք, ծով, նաւք, կղզիք, ժայռք, ծոցք ։

Exercises.

People, children, father, mother, bird, beast, fish.
Skin, wool, fur, families, neighbours, doctor.
Villages, towns, cities, tailor, grocer, baker.

Lesson VIII.—*Interrogative Pronouns.*

Write sentences asking questions.
Who, whose, whom, which, what.

Examples.

Who lives here ? *Whose* house is that ? *Whom* do you see ? *Which* is my hat ? *What* is the name of the gentleman that spoke to me ?

Exercises.

Straight, curve, shape, size, colour, circle.
Square, angle, cone, cube, pyramid.
Edge, seams, roof, sides, corners, ends,

Lesson IX.—*Demonstrative Pronouns.*

Write sentences with the following words :—
This, that, these, those.

Examples.

This book cost four shillings, but *that* cost eight. *This* boy is taller than *that* one. *These* oranges are ripe. *Those* carts are empty. John saw *that* man and *those* boys stealing.

Exercises.

Houses, fields, hills, plains, sky, sun, moon, stars.
Parish, country, province, state, kingdom.
Globe, sea, vessels, islands, rocks, bays.

Դաս Ժ. Դերանուն Ստացական։

Գրեա՛ զխօս իմն սոքիմբ՝ իմ, քո, իւր, նորա, մեր, ձեր, նոցա։

Օրինակ։

Ոսկերք իմ ՚ի կրոյ արարան։ Բան քո ճշմարիտ է։ Ժամանակ նորա կորնչի։ Ասեղն կնոջ այնորիկ ՚ի հանդերձին մնեալ կայ։ Գործք ձեր բարի են։ Պատժեաց զնոսա Հայր իւրեանց։

Պարապմունք։

Հեղուկ, օդ, Թոք, շունչ, լոյս, աչք, ձայն։
Գոյն, երփն, դիրք, գլուխ, վիզ, ծնօտ, Թուշ։

—000—

Դաս Ա. Մակբայք Որակական։

Գրեա՛ զխօս քո, յորում և ցոյց լինի Թէ զիա՛րդ կամ որպի-սի եղանակաւ գործն կատարեցաւ։

Օրինակ։

Սա պարէ, այլ նա բարւոք ևս պարէ։ Ռուշան քաղցր եղա-նակէ։ Ճարտասանն կարի շարժողաբար խօսեցաւ։ Դիւրաւ արա-րի։ Երագ գնացի։ Փոյթ կատարեցի։

Պարապմունք

Այսպէս, այնպէս, բարւոք, չարւոք, յուշիկ, ծանր, ծոյլ։ Թեթևակի, ՚ի կարճոյ, խուռն, խուն, քաղցր, դառնապէս։ Իմաստնաբար, նիւթապէս, գեղեցիկս, ուղղակի, խոտոր։

Դաս ԺԲ. Հարցական և Ժամանակական։

Գրեա՛ զխօս քո հարցանելով Թէ ուր կամ երբ գործն կա-տարեցաւ։

Օրինակք։

Ե՞րբ Թող նա զՀայս։ Ուրեք տեսից զնա։ Ո՞ւր շոգաւ եղ-բայր նորա։ Այժմ խօսիցի՞ ընդ իս։

Lesson X.—*Possessive Pronouns.*

Write sentences with the following words :—

My, thy, his, her, its, our, their, own.

Examples.

My bones are made of lime. *Thy* word is true. *His* time was lost. *Our* master is unwell. *Your* work is good. *Their own* father punished *them*.

Exercises.

Fluid, air, lungs, breath, light, eyes, sound.
Hue, colour, bulk, head, neck, cheek, chin.

——ooo——

Lesson I.—*Adverbs of Manner.*

Write a sentence, telling how, or in what manner, an action was performed.

Examples.

John can dance, but Mary can dance *well.* Alexander sings *sweetly.* The orator spoke *very forcibly.* I did it *easily.* He ran *swiftly.*

Exercises.

So, well, ill, newly, sharply, softly, heavily.
Constantly, shortly, thickly, thinly sweetly.
Obliquely, exactly, materially beautifully cleverly.

Lesson II.—*Adverbs of Time.*

Write sentences asking or telling when an action was done.

Examples.

When did he leave London ? I shall *never* see him again. His brother was *then* absent. Can you speak to me *now* ?

Վարժութիւն։

Արդ, ապա, շուտ, երբ, ուստի, յորմէհետէ, յորժամ։ Միանգամ, առաջին, մերթ, երբեմն, միշտ, հանապազ։ Փոյթ, յուշիկ, ժամ առ ժամ, ամ ըստ ամէ։

Դաս Գ. Տեղական։

Գրեա՛ հարցանելով զտեղի՛ն ուր գործն կատարեցաւ։

Օրինակ։

Ո՛ր սպանաւ կեսարոս։ Ահա՛ էր մարիամ՝ի գաղստեան նորա։ Ոչ էիք անդ։ Եկն այսր ՚ի ժամանակի։

Վարժութիւն։

Աստ, անդ, այսր, անդր, աստի, անտի, հեռի՝ի վեր։ Ուր, ուրանօր, ուստի, յետուստ, յառաջուստ, ՚ի վայր։ ՚Ի ներքս, ՚ի ներքուստ, արտաքս, արտաքուստ։

Դաս Դ. Քանակական։

Գրեա՛ ցուցանելով ինձ զչափ գործողութեան բայից։

Օրինակ։

Կարի համարձակ խօսեցաւ։ Թուի թէ շատ խօսեցին նա։ Զարմացայ յոյժ ընդ վարս նորա։ Երաժշտագոյն երգէ Յովհաննէս։

Վարժութիւն։

Շատ, կարի, յաճախ, մեծապէս, իսպառ, բնաւ, առաւել։ Սակաւ, խուն, սոսկ, լոկ, միայն, միանգամայն։ Անառակապէս, անչափաբար, աչագին, զարմանագին։

Դաս Ե. Սաստկական և Բացասական։

Գրեա՛ զխօսս քո ընդունելով կամ մերժելով զգործողութիւն բայից։

Exercises.

Now, then, soon, when, since, while, once.
First, seldom, often, already, daily, always.
Sometimes, quickly, slowly, hourly, yearly.

Lesson III.—*Adverbs of Place.*

Write sentences asking questions or answering them about the place in which an action was done.

Examples.

Where was Cæsar killed? Mary was *here* when he came. You were not *there*. He came *hither* at the proper time.

Exercises.

Here, there, hither, thither, hence, thence, far, up.
Where, whither, whence, backward, forward.
Upwards, downwards, inwards, outward.

Lesson IV.—*Adverbs of Quantity.*

Write sentences expressing how much of the action was done.

Examples.

He spoke *too freely*. I think he talks *too much*. I admire his conduct *very much*. John sang *extremely well*.

Exercises.

Very, too, much, exceedingly, extremely.
Abundantly, scarcely, hardly, barely.
Lavishly, extravagantly, immensely, amazingly.

Lesson V.—*Adverbs Affirming or Denying.*

Write sentences in which something is denied or questioned.

Օրինակ.

Ուր տարըր է արդարև ։ գնայցե՞մ արդեօք ՚ի պարտէզ անդր ։ Ոչ․ այլ կացցես այսրէն։ Թէ ոչ հաճիցի ընդ դաս իւր խաղայցէ՞ ապա ։ Այո ։

Վարժութիւնք ։

Այժմ, արդարև, ոչ, մի՛, ոչ երբէք, ոչ բնաւ։
Իրաւ, իրաւի, ստուգապէս, հաւաստեաւ, անտարակոյս ։
Իրօք, իրապէս, անշուշտ, աներկբայ, միանգամայն ։

Դաս Զ․ Երկբայականք և Ցուցականք։

Գրեա՛ զխօս քո երկբայելով կամ հաստատելով ՚ի ձեռն մակբայից։

Օրինակ:

Թերևս տայցէ քեզ դրամ։ Հաւանականաբար եկեսցէ կար ՚ի տուն ձեր։ Հնարի՞ն իցէ նմա անցս տալ ժողովրդեան առանց վնասու։

Վարժութիւնք

Գուցէ, դիպաւ իմն, Թերևս, բաղդովին ։ Հաւանականաբար, հնարաւորապէս, իցէ թէ ։ Անշուշտ, անտարակոյս ։

———000———

Դաս Ա․ Նախադրութիւնք։

Գրեա՛ զխօս քո միով ՚ի սոցունց։
՚Ի, յ, ց, առ, մերձ, ՚ի վեր, յանկոյս, ընդ, ընդդէմ։

Օրինակ.

Կապեա՛ զնոսա ՚ի պարանոցի քում։ Արի՛ ՚ի միջոյ վրանացդ ։ Ել արտաքս առ երրորդ ժամու ։ Մերձ ցմանչափ մի ։

Examples.

Air is an element *indeed.* May I go to the Garden? *No,* you must stay here. He does *not* like his lesson. May he play? *Yes.*

Exercises.

Yes, yea, no, nay, never, not, not at all.
Truly, verily, certainly, assuredly, doubtlessly.
Indeed, in fact, unquestionably.

Lesson VI.—*Adverbs of Doubt or Certainty.*

Write sentences in doubt or certainty, using adverbs to express the doubt.

Examples.

He may *perhaps* give you the money. Henry will *probably* call at your house. He may *possibly* allow the people to pass, without hurting any of them.

Exercises.

Perhaps, haply, peradventure, perchance.
Probably, possible, mayhap.
Undoubtedly, assuredly.

——ooo——

Lesson I.—*Prepositions.*

Write sentences, each with one of these words —
About, above, across, after, against, along.

Examples.

Bind them *about* thy neck. Get you up from *about* the tabernacle. He went out *about* the third hour. *About* an inch.

Վարժութիւնք։

Երկիր, յակինթ, զբաղանք, գետ, ընթրիք։
Ձև, մարմին, օրէնք, բան, կարծիք, հողմ։
Պարիսպ, հաստատութիւն երկնից, եզր, պողոտայ։

Դաս Բ. Նախադրութիւնք։

Գրեա՛ զխօսս քո սոքիմբ՝ մէջ, 'ի մէջ, շուրջ, դէպ, հանդէպ։

Օրինակ։

Կայր հովիւ 'ի մէջ հօտին։ Խոյս տայր դէպ 'ի խորս մայրւոյն։ Կոհակք շուրջ զնաւաւն ամբարձան։

Վարժութիւնք։

Ցորեան, կանայք, յօնք, գլուխ, նաւ, տեսութիւն. խաղաղութիւն, պատերազմ, ձեռն, հեշտութիւն, հրաման, պար, պողոտայ, ընթացք։

Դաս Գ. Նախադրութիւնք։

Գրեա՛ զխօսս քո սոքիմբ, Առաջի, յետ, 'ի խոնարհ, 'ի ներքոյ, բայց, առանց, 'ի մէջ, 'ի վեր քան, անդր քան։

Օրինակ։

Աբրահամ երկիր եպագ առաջի ժողովրդոց երկրին։ Երկոքին կողմանք և ս կացին առաջի դատաւորին Աշխարհանախտան զննաս եղև։ Նստաւ առաջի նոցա։ Յառաջ քան զտանջելն իմ մոլար գնայի։ Գնայ նաւ առաջի հողմոց։

Վարժութիւնք։

Հեծեալ, վիճակ, բլուր, տուն Թեկն, լուսին, բեռն։
Հրեշտակք. կայք, առու, գործ, համբերութիւն.

Դաս Դ. Նախադրութիւնք։

Գրեա՛ զխօսս քո սոքօք՝ 'ի. 'ի ներքոյ. առ. առանց. վասն։

Exercises.

Earth, rubies, business, river, supper.
Model, flesh, law, reason, opinion, wind.
Wall, sky, shore, highway.

Lesson II.—*Prepositions.*

Write sentences with the following words.

Amid, among, around, at, athwart.

Examples.

The shepherd was *amidst* his flock. He was lost *amid* the shades of the forest. The shattered vessel disappeared *amid* the waves.

Exercises.

Wheat, women, brow, head, ship, sight, peace.
War, hand, ease, command, dancing, path, course.

Lesson III.—*Prepositions.*

Write sentences with the following words :—

Before, behind, below, beneath, beside, besides, between.

Examples.

Abraham bowed *before* the people of the land. Both parties shall come *before* the judge. The world was all *before* them. He sat *before* the fire. *Before* I was afflicted I went astray. The ship went *before* the wind.

Exercises.

Horseman, estate, hill, house, back, moon.
Burden, angels, station, stream, business, patience.

Lesson IV.—*Prepositions.*

Write sentences on the following words :—

Down, during, except, for, from.

Օրինակ։

Եւ 'ի ճակատ պատերազմին։ Տնկէ Նոյ զայգի 'ի Ներքոյ լե րին։ Հօրեղբայր նորա նաւէ 'ի Ներքս ծովուն։

Վարժութիւնք։

Կեանք, ամք, երկրաւոր ընթացքներ, գերի, բարեկամ։ Տող, պաշտպան, օգն, ընդհանուր բարի, յաջողուած։ Գլխացաւ, վիշտ, արբեցութիւն, խաղաղութիւն, պաշար։

Դաս Ե. Նախադրութիւն

Գրեա զխօսդ սովորեք՝

'Ի. յ. ց. առ, ընդ. ըստ. զատ. բաց։

Օրինակ։

Կայ երակ երկաթի 'ի մարմին մարդոյ։ Զօրավար յամրոցին կայր։ Բայց 'ի նմանէ չիք իմ այլ օգնական։ Քան զնա լաւ՞։

Վարժութիւնք։

Տուն. տաճար. ծով. Թուղթ. զանգուած. շոգի. խօթ։
Ցորեան. Ցուլաբ. փաստ, հաւատիք. բարեկամ։
Մարդ. արիւն. սօսի. սրունք. անկողինք։

Դաս Զ. Նախադրութիւնք։

Գրեա զխօս քո սովորեր՝

'Ի վերայ. 'ի վերոյ. առաջեան. մինչ. մինչև.
'Ի հետ. արտաքոյ. 'ի մասին. մասամբ։

Օրինակ։

Խաղայ կուր 'ի վերայ լճին։ Բարձրացաւ ծուխ 'ի վերայ տան զ.քաղաքին։ Առաջեան մեղար, Ռուբէր։ Ցաւամայ հետ մինչև 'ի Քրիստոս թագաւորէին մեղք։ 'Ի վերայ բազմաց կացցէք։

Examples.

He ran *down* the hill. His father went *down* stairs. He sailed *down* the stream. His uncle went *down* to Greenock yesterday.

Exercises.

Life, a year, our earthly pilgrimage, prisioner, friend.
Line, protection, general good, aid, success.
Headache, pain, drink, peace, provision, speed.

Lesson V.—*Prepositions.*

Write sentences with the following words :—
In, into, instead of, near, of, off, on.

Examples.

The general was *in* the fort. There is some iron *in* the human body. About one *in* ten *of* the children are *at* school.

Exercises.

House, church, sea, letter, compound, vapour, fits.
Wheat, Joab, arguments, friend, concern.
Man, blood, cedar, legs, beds.

Lesson VI.—*Prepositions.*

Write sentences with the following words :—
Over, out, of, part, round, since, through, till, to.

Examples.

The boat sails *over* the lake. The smoke ascended *over* the city. *Since* you have sinned, die away. Sin reigned *from* Adam *till* Christ. Be thou ruler *over* many things.

Վարժութիւնք ։

Դրամ, բերան, զօրութիւն, օրէն, տեղի, եղանակ ։ Զգայարան. ամօթ, Շառաւիղեալ, քաղաք, պարտէզ ։ Դարբաս, ձեռք, վարք, վաճառք, միտք, աղաղակք ։

—000—

Դաս Ա. Շաղկապումն Բառից ։

Կապեա՛ 'ի խօս քո զերկու կամ զերիս անուանս 'ի միասին ։

Օրինակ ։

Փայլածու Հրաշէկ և Հրատ փոքր են քան զերկիր ։ Կարևորք 'ի հրահալաց են պղինձ, երկաթ և կապար ։ Հանք օդ և ջուր մարմինք են անկալմք ։

Վարժութիւնք ։

Երևակ . Հերշէլ կամ Վերեւեակ . աստեղք . մոլորակք ։ արբանեակք ։ Ծառք . ծաղկունք . Թուփք . սէզ ։ Ոսկի . արծաթ . ժիպակ . ժանկառ . կիճ ։ Վագր . առիւծ յովազ ։

Դաս Բ. Շաղկապ ։

Կապեա՛ բազում ածականս յարմարս միոյ անուան ։

Օրինակ ։

Կարծր է կաղնին սերտ և մշտատև ։ Երեկ ցուրտ, թաց և հողմահար էր ։ Ապակի կարծր, ողորկ, բեկանուտ և Թափանցիկ է ։

Վարժութիւնք ։

Խոր, կանաչ, աղի ։ Պարզ, անգոյն, անհամ, մատղաշ ։ խաղաղ, վնասակար, տիք, զուարթ, քաջ ։

Դաս Գ. Շաղկապ ։

Կապեա՛ զբազում բայս ը̅ միոյ անուան ։

Examples.

Money, mouth, power, law, season, place, tune. Sense, shame, 5 o'clock, city, gardens, world, windlass. Gates, ships, hands, scent, cries, parents.

——*ooo*——

Lesson I.—*Conjunctions*

Join two or three nouns in one sentence.

Examples.

Mercury, Venus, and Mars, are smaller than the Earth. *Copper, iron, and lead,* are most useful metals. *Minerals, water, and air,* are inorganic.

Exercises.

Saturn, Herschel, and Jupiter. Stars, planets, satellites. Trees, shrubs, flowers, grass. Gold, silver, mercury. Granite, syenite, greenstone. Lion, tiger, panther.

Lesson II.—*Conjunctions.*

Join two or three adjectives that can be used with the same noun.

Examples.

Oak wood is *hard, solid, and durable.* Yesterday was *cold, wet, and windy* Glass is *hard, smooth, thin, brittle, and transparent.*

Exercises.

Deep, green, salt. Pure, colourless, tasteless. Young, playful, mischievous. Young, gay, brave,

Lesson III.—*Conjunctions.*

Write sentences joining two or three verbs, used to the same uoun.

Օրինակ ։

Ծաղիկ ծնանի և թառամի ։ Արեգակն լուսաւորէ, ջերմացուցանէ և զուարճացուցանէ զմարդիկ ։ Վրայ մեր քաղ [illegible], [illegible], [illegible] և երգէր ։ [illegible] և [illegible] ը տեառն իւրոյ ։

Վարժութիւն ։

Կուզբ, ոզնի, նապաստակ, սկիւռ, մուկն, աքիս ։
Աւղտ. եղջերու, եղն, քօշ, այծ, ոչխար, գոմէշ ։
Տորդիկ, ծիծառն, արտուտ, սոխակ, դեղձանիկ ։

Դաս Դ. Շաղկապ ։

Կապեալ բազում խնդիրս ընդ միոյ բայի ։

Օրինակ ։

Չին ուտէ [illegible], [illegible] և [illegible] ։ Մարդ նա է, որ սիրէ [illegible], [illegible] և [illegible] [illegible] ։ Հայաստան ունի [illegible], [illegible] և [illegible] [illegible] ։

Վարժութիւն ։

Ջայլամ, արոս, արագիլ, կռունկն, կոկորդիլոս ։
Տիտեռն, մողէս, մրջնառիւծ, քարբ, իժ, օձ ։

Դաս Ե. Շաղկապ ։

Կապեալ զբազում մակբայս ՚ի միասին ։

Օրինակ

Խաչանոյշ [illegible] և [illegible] ընթեռնու ։ Վարդ [illegible] [illegible] և [illegible] գրէ ։ Անդարր, [illegible] և [illegible] Լուսին ։

Վարժութիւն ։

Ձևակերպել, ընդունիլ, սեղմել, որոշել, լնուլ, կշռել ։
Մղել, գիտել, կազմել, բեռել, տանիլ, օգնել, չափել ։

Examples.

Flowers *bloom and die.* The sun *warms, lights, and charms* mankind. He *draws, paints, sings, and dances.* He *lived and died* with his prince.

Exercises.

Beaver, porcupine, hare, squirrel, rat, mouse.

Camel, stag, antelope, goat, sheep, buffalo.

Thrush, swallow, lark, canary.

Lesson IV.—*Conjunctions.*

Write sentences joining two or three objects, acted on by the same verb.

Examples.

A horse eats *corn, hay and grass.* A good man loves his *country, his family, and his friends.* Scotland possesses *beautiful lakes, rivers, mountains, and valleys.*

Exercises.

Ostrich, stork, heron, crane, crocodile, alligator.

Lizard, cameleon, trout, cod, ling, perch, carp, pike.

Lesson V.—*Conjunctions.*

Write sentences with two or more adverbs qualifying the same verb or adjective.

Examples.

Henrietta reads *clearly and elegantly.* Thomas writes *plainly, swiftly, and correctly.* He walks *quietly, quickly, steadily, and gracefully.*

Exercises.

Form, adapt, press, differ, fill, rise, balance.

Push, know, construct, bring, convey, supply.

Plunge, support, move, explore, envelope.

Resist, divide, resolve, compose, appear.

Դաս Զ, Շաղկապ։

Կապեա՛ շաղկապօք զերկուս խօսս 'ի միասին։

Օրինակ։

Երանի հեզոց · զի նոքա ժառանգեսցեն զերկիր։ Առողջ է · վասն զի չափաւոր է։ Զանխուլ եմուտ ի սենեակ անդր, զի աղօթիցէ։

Վարժութիւն։

Օտար, ընտել, առ հասարակ, մեծ, արդար։
Գլխաւոր, վերին, ուղղագիծ, միջին, աղօտ։
Տարածեալ, սպնգանման, մանր, սերտ, կենդանի։

Դաս Է. Շաղկապ։

Գրեա՛ զերկու խօսս · զմին սկսանելով ընդէ՞ր, և զմիւսն պատասխանելով վասնզի։

Օրինակ։

Ընդէ՞ր ոչ ըմպես զօղի · վասն զի վնասակար է։ Ընդէ՞ր լու-ղան խեցեմորթք · վասնզի թեթեւք են քան զջուր։

Վարժութիւն։

Ամպրոպ, կարկուտ, ձիւն, անձրև, ծիածան։
Խաւարումն, շոգի, ջերմ ջուր, օդ, կազ։

Դաս Ը · Շաղկապ։

Գրեա՛ զերկուս խօսս · զերկրորդն միշտ Թէիւ կամ զիիւ ըս-կսանելով։

Օրինակ։

Միշտ ասէր նա, Թէ ոչ գիտեմ ինչ։ Բարուո՛ք կա՛ց ; զի եր-ջանիկ մնանիցիս։ Ուշ դիր, զի բարուոք հասկանայցես։

Վարժութիւն։

Ուղեղն, միտք, գործարան, զգայաբան, երևակայութիւն։
Խորհուրդ, անբաժան, զանազան, անկախ, բանական։
Որոնել, կարողացուցանել, գործել, յորդորել, ներել։

Lesson VI.—*Conjunctions.*

Write sentences, each with two parts or clauses joined by a conjunction.

Examples.

Blessed are the meek, *for* they shall inherit the earth. He is healthy, *because* he is temperate. He entered the room quietly, *and* immediately took his seat.

Exercises.

External, familiar, general, great, upright.
Principal, upper, parallel, interior, pellucid.
Expanded, spongy, minute, solid, vital.

Lesson VII.—*Conjunctions.*

Write sentences in pairs; the first beginning with *why*, the second with *because.*

Examples.

Why do you not drink ardent spirits? *Because* they are hurtful. *Why* does a cork float? *Because* it is lighter than water.

Exercises.

Thunder, hail, snow, rain, rainbow.
Eclipse, steam, heart, water, air, gas.

Lesson VIII.—*Conjunctions.*

Write sentences in two clauses, the second clause beginning with *that.*

Examples.

He said frequently, *that* he did not know. Live well, *that* you may die happily. Let him attend, *that* he may understand the subject.

Exercises.

Brain, mind, organ, sense, pictures, thought.
Indivisible, various, independent, intellectual.
Trace, enable, act, incite, connect, forgive.

Դաս Թ. Շաղկապ:

Գրեա՛ զխօսս քո սոքիմբ:

Եթէ, որովհետեւ, այլ, ուրեմն, վասն որոյ:

Օրինակ:

Եթէ ՚ի տան իցէ, այլ ասա՛ ցնա խօսիլ ընդ իս: Որովհետեւ դու ոչ կամիս, երթայց ես: Հատուցանիցես՞ ինձ զդրամն, ուրեմն կացից առ քեզ: Սիրէ. վասն որոյ և խրատէ:

Պարտաւորութիւնք:

Բարեկամութիւն, արդարութիւն, խիղճ, լոյս:
Վարք, զուարճութիւն, պարտիք, պատահարք, անձն:

Դաս Ժ. Շաղկապ:

Գրեա՛ զխօսս քո սոքիմբ, կամ, եւ կամ, կամ թէ:

Օրինակ:

Ոչ ինչ տեսանէր մարդ կամ անասուն: Չեն մեղք քեզ կամ ինձ:
Ոչ իշխեմ ասել. դու՞ արարեր զգործդ զայդ, կամ թէ նա:

Պարտաւորութիւնք:

Պատշաճել, վերահասու լինել, կանոնել, կալ, հայիլ.
Տեսանել, ճանաչել, նկատել, ճեմել, պարունակել:

Դաս ԺԱ. Շաղկապ:

Գրեա՛ զխօսս քո սոքիմբ.

Հանդերձ, ըստ որում, որպէս զի, այնպէս զի, կամ զի:

Օրինակ:

Կամ ինձ և կամ քեզ անկ է գնալ ի Տարօն: Նրան իմ սուր է ըստ նրանի քում: Ըստ որում մեռանի դա, մեռանի իմ ան-հատ: Չէ հաճ ընդ բարեկամ իւր, այնպէս զի ոչ կամի տեսանել զնա: Հանդերձ ընկերօքն սառեաւ, այնպէս զի մեռաւ:

Lesson IX.—*Conjunctions.*

Write sentences with the following words.
If, since, then, therefore.

Examples.

If he be in the house, tell him to speak to me. *Since* you refuse to go, I must. Will you, *then*, pay this money? I must *therefore* remain for some time.

Exercises.

Benevolence, justice, conscience, hope.
Character, pleasure, duties, persons, events.

Lesson X.—Disjoining Conjunctions.

Write sentences with *neither, nor, though, yet, whether, or.*

Examples.

Neither man *nor* horse was to be seen. I am sure it is *neither* my fault *nor* yours. I cannot tell *whether* you *or* he did it. *Whether* will you go with me *or* wait here.

Exercises.

Become, survey, limit, exist, look, see.
Acquaint, observe, walk, contain, understand.

Lesson XI.—*Conjunctions.*

Write sentences with *either, or, as, as, as, so, so,as.*

Examples.

Either you *or* I must go to Croydon. My knife is at least *as* sharp *as* yours. *As* the one dieth, *so* dieth the other, He is not *so* brave *as* his old friend. He was *so* cold, together *with* his companions, *that* that they almost died.

Վարժութիւնք։

Կոյտ, անօթ, գաւաթ, հեղուկ, բարձրութիւն։
Սկին, աղբիւրք, խողովակ, ջուր, գետ։

Դաս ԺԲ. Շաղկապ։

Գրեա՛ զխօսս քո սովիմբ։

Թէ, Եթէ, Թէպէտ, Թէպէտև, այլ, Բայց, սակայն։

Օրինակ։

Թէպէտ Թզենին ոչ ծաղկէ, սակայն ոստս արձակէ։ Ցանկացայ երթալ. Բայց նա արգել զիս։ Եթէ ոչ ապաշխարիցէք, նոյնպէս կորիցիք։

Վարժութիւնք։

Թուփ, ոստ, տերև, արմատ, ծառ, բուն, բարձունք։
Գետին, տախտակ, հասկ, հատ, ունիլ, զօսանալ, փտիլ։

———000———

Դաս Ա. Միջարկութիւնք։

Գրեա՛ զխօսս քո սոքիմբ։

Ո՛վ, ո՛հ, ա՛, ա՛հ, վա՛հ, վա՛յ, օ՛չ, օ՛ն, Բարեա՛ւ ա՛ւաղ։

Օրինակ։

Ո՛վ Թշնամիք հասին։ Բարեա՛ւ հրեշտն ի լերին։ Ո՛վ էր այժմ աստ էր Տիգրան։ Օ՛հ եթէ թագաւորեալ տեսանէի զՀայաստան։ Վա՛յ անմիաբանութեան մերում։

Վարժութիւնք։

Թշնամիք, զօրք, ճակատ, պատերազմ, վստահութիւն
Երկիւղ, յարձակմունք, յոյս, յաղթութիւն, փախուստ։

———000———

Exercises.

Mass, vessel, tea-pot, fluid, height, spout.
Springs, fountains, pipes, water, river.

Lesson XII.—*Conjunctions.*

Write sentences containing one or more of these words.— *Although, but, except, notwithstanding.*

Examples.

Although the fig-tree shall not blossom, yet it branches. I wished to go, *but* he forced me to remain. *Except* ye repent, ye shall likewise perish

Exercises.

Shrub, root, trees, steams, branches, leaves, height.
Ground, timber, stalks, corn. Attain, wither, decay.

——ooo——

Lesson I.—*Interjections.*

Write sentences with the following words.
Adieu ! ah ! alas ! away ! begone !hush ! hark ! hail !

Examples.

Adieu, adieu ! my native shore. *Alas !* I cannot smile again. *Ah !* you never yet were far away from Venice, *Away !* rash boy. *Begone !* run to your house. *Push !* some one comes.

Exercises.

Foes, troops, rout, war, charge.
Fear, surprise. Hope, victory, flight.

——ooo——

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՊԱՐԶ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԿԱՐԳ ԱՌԱՋԻՆ

——000——

Հանրածանօթ։

☞ Վարժապետին է գործ ընդարձակել զասացեալսն նորանոր հարցմամբք՝ ՚ի նիւթ ընդհանուր․ յանձնելով ստորագրութիւն քանակաց, որակաց, ձևոց, գունոց, թւոց, դրից, շարժմանց, հոտոց, և համոց։

Դաս Ա․ Տեսանելիք։

Դիր առարկայ ինչ առաջի քո, քննեա զգուշութեամբ․ այլ հուպ մի՛ լինիր ձեռօք, մի՛ ճաշակեր կամ հոտոտեր․ և գրեա զոր ինչ և թելադրէ քեզ միայն Տեսութիւն։

Օրինակ։ Կնքամոմ։

Ն Ց Ս պուրակ կնքամոմոյ է չորս մատնաչափ երկայն, կէս լայն, և քառորդ մի թանձր։ Գոյն սորա կարմիր հրաշէկ․ կրէ յինքեան զանուն Ձեռակերտողի իւրոյ։ Մակերևոյթ սորա փայլէ զօրէն ապակւոյ, յորմէ թուի թէ ողորկ ինչ իցէ․ թէպէտ և չէ դիւրին ինձ հաստատել առանց շօշափման։ Մի ՚ի ծայրիցն երևի անհարթ, որպէս թէ բեկեալ իցէ․ իսկ միւսն մրճոտեալ, թերևս ի բոցոյ ճրագին՝ որով հալի սա ի թուղթ։

Վարժութիւն։

Մեղրամոմ, կաղամար, կետոսկր։
Ջմելին, աթոռ, պատուհան։

PART SECOND.

SIMPLE DESCRIPTION.

EIRST SERIES.

———*ooo*———

Notice.

☞ *The teacher may extend these, by proposing questions on other objects as to shape, size, colour, number, position, feeling, perfume, taste, &c. &c.*

Lesson I.—*Sight.*

Place an object before you. Examine it carefully by your sense of sight. You must neither touch, taste, nor smell it. Then write what you have learned by sight.

Example.— Sealing-wax.

This piece of sealing-wax is about four inches long, half an inch broad, and a quarter of an inch in thickness. It is of a very bright red, and stamped with the name of the manufacturer. The surface shines like glass, so that I suppose it is smooth, though I cannot be sure of this without touching it. One end is rough, as if broken, and the other is smoked, from having been in the flame of a candle.

Exercises.

Wax-taper.	Ink-stand.	Whalebone.
Pen-knife.	A-chair.	Foot-stool.

Դաս Բ. Ճաշակելիք:

Ճաշակեա զառարկայդ թէ չիցէ վնասակար, և գրեա ինձ զհետեւանսն:

Օրինակ Չայի Թաս:

Նիւթն պարունակեալ ի թաս այսմիկ կոչի թէյ, այլ հասարակօրէն ևս Չայ: Ճշդիւ խօսել կամեցեալ, պարտ էր կոչել զսա թուրմ տերևոց թփոցն յայդ անուն ծանուցելոց: Համ սորա յատուկ իմն է և դառն, բայց ախորժ ճաշակաց սովորելոց ի սմին: Շաքար բառնայ զայն 'ի միջոյ, և թողու միայն զանուշահոտութիւն և զախորժականութիւն իւր:

Վարժութիւնք:

Սոխ, սուրճ, դարեսին, գետնախնձոր, Տանձ, մոր:
Քացախ, մեղր, նարինջ, լեմոն, խնձոր, պանիր:

Դաս Գ. Հոտոտելիք:

Հոտոտեա զառարկայդ, և գրեա ինձ զհետեւանսն:

Օրինակ Բոյս Վարդ:

Գեղեցիկս ի ծաղկանց անուանի Վարդ: Կոկոնքն սակաւ առ սակաւ բանիլ սկսանին, յորոց բուրէ հոտ անոյշ. այլ քաղցրագոյն ևս նորա լրաբաց թերթեր: Ոգիք Վարդի մզեալ յիւղ ազնիւ արտադրեն զանուշահոտութիւն ընտիր, որ կոչի աթր:

Վարժութիւնք:

Մանիշակ, ծուխն, նարդոս, ծոթրին, պղպեղ, նարկիզ:
Նարինջ, նուռն, քրքում, ձնծաղիկ, անթառամ, շուշան:

Lesson II.—*Taste.*

Taste the object, unless it be dangerous to do so, and write the result.

Example.—A cup of tea.

The substance in this cup is called tea, though, properly speaking, it is only an infusion of the leaves of that plant. Its taste is peculiar, but pleasant. It is naturally somewhat bitter, but the sugar prevents it from being unpleasantly so. The flavour is aromatic and agreeable.

Exercises.

Onion, honey, cinnamon, potato, orange, strawberries.
Lemon, coffee, apples, vinegar, cheese.

Lesson III.—*Smell.*

Exercise the sense of smell, and write the result.

Example.—A full-blown Rose.

This beautiful flower is called a rose. Its buds are gradually opening, andfrom each proceeds a most delightful odour. But the chief perfume is from the petals of the full-blown flower. The essence which is extracted from the rose-leaves forms a fragrant scent, termed otto of roses.

Exercises.

Violet, narcissus, thyme, pepper, new milk.
Orange, pomgranate, saffron snowflower, lilies.

Դաս Դ. Ըմպելիք։

Կափո՛ զաչս քո և շօշափեալ զառարկայդ՝ գրեա՛ ինձ զելսն։

Օրինակ. Քառածալ Մատեան։

Ըզգամ շօշափմամբ թէ իցէ առարկայս մատեան ինչ տասն մատնաչափ երկայն, վեց՝ լայն, և երեք՝ թանձր։ Կազմ սորա ողորկ և կարծր՝ ելունդս ունի ՚ի մակերևութին առ ՚ի զարդ։ Թուի իմն թէ հուպ առ հուրեղեալ իցէ. վասն զի ջերմ է։

Պարապմունք։

Սոխ, ձեռնոց, դահեկան, սպունգ, մարմարիոն, ասուի։ Հաց, թուղթ, ակնոց, զանգակ, մետաքս, օճառ։

Դաս Ե. Լսելիք։

Հա՛ր զառարկայ կամ լուր բնական ձայնինը և գրեա՛ ինձ զհետևանսն։

Օրինակ Հողմ։

Յանցեալ գիշերի ուշադիր եղեալ Հողմոյն գտի. զի երբեմն թեթև մրմռոքէր զօրէն շան կաղկանձելոյ. ապա զւէր գոգջիւր ՚ի նուագ ինչ սաստիկ սուլման յանգելոյ ՚ի խորին մրմունջ։ Վերստին յառնէր ՚ի ձայն ջուրց բազմաց՝ վիժելոց ՚ի գահէց ՚ի վայր։ Իբրև դադարեցան գոչիւնք, լսելի լինէր ապա խառնուրդ իմն ընդ մէջ սուլման և շառաչման. որ յանկեցաւ ՚ի հծծիւն ինչ ներդաշնակ։

Պարապմունք։

Հուր, հրացան, քնար, ծառ, փող, որոտ, բառաչ արջառոց։ Շունչ, ձիւն, բաղխիւն մարտի, ամբոխ խուժանի։

Դաս Զ. Ընդհանուր Զգայութիւնք։

Դիր առարկայն առաջի քո. զննեա՛ ամ զգայութեամբք և գրեա՛ ինձ զոր ինչ քաղեսն նոքօք։ Նախ աւարտեա՛ զոր ուսուցանիցէ քեզ մին, և ապա դարձ առ միւսն։

Lesson IV.—*Feeling.*

With eyes shut, touch the object, and write the result.

Example.—An Octavo Volume.

I perceive by feeling that this book is about ten inches long, six broad, and three in thickness. The binding is smooth and hard, with raised ornaments on the back. I think it has been near the fire, for it feels somewhat warm.

Exercises.

Door, hair, glove, a shilling, sponge, marble, woollen-cloth.
Bread, paper, spectacles, & bell, silk, soap.

Lesson V.—*Hearing.*

Strike the object, or listen to its natural sounds, and describe these.

Example.—Wind.

Last night I listened to the wind. Sometimes it whined like a dog, then it gave a sort of shrill whistle. That was followed by a hollow moaning, and then there was a loud rush like a waterfall. This ceased, and afterwards there was a mixture of whistling and hissing. At last it died away in gentle murmurs.

Exercises.

A fire, the sea, animal's cries, a harp, trees, battle, noises.
A trumpet, thunder, country, sounds

Lesson VI.—*All the Senses.*

Place the object before you. Examine it carefully by your senses in turn. Then write down the information which each organ has given you. Finish what you have learned from one sense before you proceed to the next.

Օրինակ Մատիտի:

1. Տեսութիւն ցուցանէ ինձ, թէ մատիտս իցէ հինգ մատնաչափ երկայն, և քառորդաւ միոյ լայն: Ձև սորա սիւնակային և բոլորակ: Մի ծայրն տափարակ է, իսկ միւսն եղերեալ 'ի կէտ սրանիչ: Գոյն սև վառ և բացափայլ գորշ՝ շառաւիղեալ միջագծիւ. կայ 'ի վր թերթի թղթոյ՝ 'ի կուսից ունելով գրիչ գլեալ և պուրակ կարմրագոյն կնքամոմոյ: 2. Շօշափմամբ զձև նոյն գտանեմ զոլորխոլ տեսին աչք իմ, բայց յաւելում 'ի նմին զայն, զոր աչք մնացս հաղորդել ոչ կարացին. այն է, կարծրութիւն և ողորկութիւնն 'ի մի, և կորդութիւն 'ի միւսոյ կողմանէ: 3. Մատուցեալ յանկունս իմ զգամ զանուշահոտութիւն ինչ նուրբ և անորժական, եթէ զկեդարփայտի: 4, Համ սորա քաղցր: 5, իսկ մարմին անձայն:

Վարժութեան խնդիր:

1. Պտուղ բոլորշի, երեք մատնաչափ տրամագծիւ, զանազան գունով, մասամբ դեղին, կանաչ և կարմիր, մասամբ գորշ 2. Ողորկ, կարծրանիւթ, թանձր: 3. Նուրբ և անուշահոտ: 4. Համեղաճաշակ քաղցր և թթուաշ, յորժամ կատարեալ հասուն:

—000—

ԿԱՐԳ ԵՐԿՐՈՐԴ

Դաս Ա. Սահմանք և Փորձառութիւնք:

Դիր զառարկայդ առաջի, քննեա զգուշութեամբ, ըստ առաջնոյն, ապա փորձ փորձեա, և գրեա ինձ զհետևանսն:

Օրինակ. Գծառ Հնդկային:

Այս հատոր Հնդիկ գծառի՝ է երեք մատնաչափ երկայն, երկու՝ լայն, և մի՝ թանձր: Ձև ունի երկայն քառակուսւոյ, գոյն՝ սևորակ, նիշ սպիտակ կամ չէգ կրելով յինքեան. ուր և մասն 'ի գորշ անդր երանգել թուի: Ունի զհոտ ազդու և

Example.—A Pencil.

My eyes tell me that the pencil is about five inches long, and a quarter of an inch in thickness. Its shape is round like a pillar, quite flat at one end, and tapering to a point to the other. Its colour is a beautiful light brown, with dark streaks. It is at present lying on a sheet of white paper, with an old pen on one side, and a short piece of red sealing-wax on the other. By feeling, I perceive its shape to be exactly what my eyes communicated. But I ascertain something which my sight could not tell, namely, that the pencil is as hard as the sealing-wax. It is smooth on one side, and rough on the other. When I put it to my nostril, I perceive that it has a very slight pleasant odour, like that of cedar-wood. Its taste is sweetish. It utters no sound.

Exercises.—An Apple.

1. Roundish, three inches in diameter, colour various, in some parts green, in others yellow, red, brown.
2. Smooth hard, firm. 3. Slight, but very pleasant odour. Pleasant taste, between sweet and acid, when properly ripe.

———*ooo*———

SECOND SERIES.

Lesson I.—*Statements and Experiments.*

Place an object before you. Try it by your senses as before, then make experiments on it, and write down the result.

Example.—India-Rubber.

This piece of India-rubber, or caoutchoue, is three inches long, two broad, and one thick. It is in shape of a sort of solid oblong. Its colour is nearly black, with whitish or greyish parts in the middle. Some portions of it seem some-

անախորժ ։ Չէ սորա յատուկ ինչ համ, Թէպէտև մանկունք սիրիցեն ծամել ։ Փորձ առի, զի եթէ կալեալ զերկաքանչիւր ծայրից սորա ձգեսցուք առ մեզ՝ և թողցուք, կրկին յինքն ամփոփի ․ որով իմանամ ․ զի Առաջգաչան է ։ Դարձեալ կալեալ զսա առ բոցով ճրագի՝ տեսի զի վառէր, և արձակէր ճաճանչ պայծառ, սպիտակ 'ի նիւթն կոյս, և կարմիր 'ի վեր, արտադրելով զծուխ սաստիկ յոյժ ․ որով ստուգեցի զսա գոլ Հրածարէմ ։ Եդեալ ապա 'ի ջուր, գտի զի լուղայր ․ և ահա գուշակեցի թէ սեփական ծանրութիւն սորա պակաս էր քան ջրոյն ։ Եւ զի ոչ պակասեցաւ ինչ, վարկայ զի չէր Ջրաւծանէմ ։ Բայց ասի թէ հալի Նաւթով ։ 'Ի վերայ այսր ամի յոյժ պիտանի գտի զսա յառնուլ զգիծ մատիտան յերեսաց Թղթոյ, ուստի և անուն կարդացի սմա՝ Գծառ ։

Վարժութիւն Ածուխ։

Քանակ, ձև, և այլն, որպէս 'ի վերոյ ։

Փորձառութիւն ․ 1. Ջրով, 2. Հրով, 3. Մրճով, 4. Ծխամորճով և կաւով։

———ooo———

ԿԱՐԳ ԵՐՈՐԴ

Դաս Ա. Աղբիւր Գոյնագոյնեանց ։

Դնէր առարկայն առաջի, խորհեա զաղբերէն՝ ուստի յառաջ շարժեցաւ ։ Եթէ ոչ հասանիցեն միտք քո՝ հարց ցվարժապետ քո, կամ ցգիր ․ և գրեա ինձ որոց միանգամ և տեղեկացար հանդերձ ստորագրութեամբ ձևոց և որակաց նորա ։ 'Ի վերայ բեր ամի և ծանօթութիւնս բնական յատկութեանցն և փորձոց քոց կամ այլոց՝ արարելոց 'ի վերայ ։

Օրինակ Կապար Կապարի ։

Նիւթն որ առաջի կայ իմ, է մետաղն կապար անուանեալ․ գնեցի 'ի կապարագործաց անտի՝ որք առեալ էին 'ի հանքահանացն արքունի ։ Գոյանայ սա 'ի հանքս, զոր պեղեն մշակք․

what brown. Its smell is strong, and rather disagreeable. It has no peculiar taste, though some boys are fond of chewing it. I shall now make some *experiments* with it. While I hold one end, you must pull out the other. When you let go, it returns to its former shape. Thus I find it to be *elastic*. Next, I put a small piece into the candle, and I perceive that it takes fire very readily, burning with brilliant light, white at the bottom and red at the top, emitting a considerable quantity of black smoke. I therefore ascertain that it is *inflammable*. By putting it into water, I perceive it floats, so its specific gravity must be less than that of water. I further observe that it does not diminish its bulk, from which I infer that it is *insoluble* in water. I have been informed, however, that tar will dissolve it. I have found it very useful in rubbing out pencil-marks.

Exercise.—Coal.

Size, sharp, &c., as above.

Experiments. 1. With water. 2. With fire. 3. With a hammer. 4. With a tobacco-pipe and clay.

——ooo——

THIRD SERIES.

Lesson I.—*Sources of Things.*

Place the object before you. Think of its origin, or from what source it came. If you do not know, ask your teacher or consult a book. Then put down all that you have learned. You may then add an account of its appearance, qualities, &c. Your description may conclude with some experiments.

Example.—A piece of Lead

The substance before me is a metal called lead. I procured this piece at the plumber's, and he bought it from the owner of the lead-works. Lead is obtained by melting

և հալեալ զզանգուածն արտադրեն զայս ։ Գտանի առատ 'ի նահանգս Հայաստանի , 'ի խաղտիս , 'ի կապան Ծոփաց , և յԱրղնի ։ Գոյն սորա լրթագոյն սպիտակ , պայծառ , յորժամ նորոգ հատանիցի կամ հալիցի ․ այլ ընդ երկար մնալով աղօտանայ և սևանայ ։ Համ չունի , բայց եթէ շփիցի՝ արտադրէ զհոտ նուրբ ։ Կակուղ է , և կռանահարի 'ի թերթ անօսր ։ Դիւրաւ հալի սա 'ի հուր , փորձեա՛ թէ կամիս ։

Վարժութիւն Պատառ Հայի ։

1. Հացարար , փուռն , ալիւր   Ջրաղացպան , ջրաղաց , ձի , Ջուր , գոլորշի ։   Երկրագործ , արտ , լուծ , մաճ , մաճակալ , խոփ , գութան , վեցկի , գոմէշ ։ Ղծորդ , մշակ , Արև , անձրև , հունձ , կալ ։ Կասել , երնել ։ Ճերմակ , կակուղ , ախորժ , սննդարար ։

———000———

ԿԱՐԳ ՉՈՐՈՐԴ

Դաս Ա. Պիտանութիւնք Նիւթոց ։

Դի՛ր իմն առաջի քո և խոկա՛ թէ առ ինչ պիտանի ։ Եթէ չկարիցես գտանել , հա՛րց ցվարժապետ քո , կամ տես 'ի գիր ուրեք ։

Օրինակ Կտոր Կապարի ։

Մետաղս այս է կարի իմն հարկաւոր ․ յորմէ յօրինին կոնք , ագուգայք և տանիք տանց ։ Տարրալուծք զերկուս որոշ նիւթըս արտադրեն , անուանեալս սպիտակ և կարմիր կապար ․ երկոքին և՛ս թունաւորք յոյժ ։ Եթէ խառնեսցի ընդ անագի , արտադրէ զայն պատուական հրահալ , յորմէ յօրինին անօթք ազգի ազգիք և դրգալք ։ Եթէ ընդ ծարիր կամ անթիմոն զանդեսցի , զայն սերտութիւն զգենու , յորմէ Տպագիրք ձուլեն զկապարեայ տիպս իւրեանց ։

the ore, which is dug out of mines by men employed for that purpose. These mines are in Wales, Derbyshire, Lanarkshire, and other parts of England and Scotland. Lead is bluish-white, very bright when cut or newly melted, but becoming dull and dim after it has been in the air for some time. It has no taste, but if you rub it, you will perceive a slight smell. It is very soft, and may be hammered into thin plates. It is easily melted, as you may prove by putting a piece in the fire.

Exercise.—A piece of Bread.

1, *Baker*, oven, flour, *miller*, mill, steam, horses, water; *farmer*, ground, yoke, ploug He either made it himself, rain, harvest, shearing, thrashing, winnowing; men woman. 2. Soft, white, sweet, nutritious.

——*oooo*——

FOURTH SERIES.

Lesson I.—*Uses of Things.*

Place the object before you, and think for what purposes it is usually employed. If you do not know, ask your teacher, or consult a book.

Example.—A piece of Lead.

This metal is of very great use. Water-pipes, cisterns, and roofs of houses, are made of it. Chemists form two substances out of it, called red lead and white lead, both of which are poisonous. If we mix it with tin, the result is that useful compound called pewter, of which some table-spoons are made. When blended with antimony, it affords a composition, from which printers' types are cast.

Վարժութիւնք։

Երկաթ, պողպատ, ոսկի, ոչխար, ասր, կաշի, արծաթ։
Մահագնի, կտաւ, ջուր, ապակի, կով, շոգեհանք։

——ooo——

ԿԱՐԳ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Դաս Ա․ Մասունք Նիւթոց։

Դիր իմն առաջի, քննեա թէ զիարդ է՞ն․ ուր գնեցեր, ուստի՞ եգիտ զայն կրպակավաճառն վասն քո, այլովքն հանդերձ։ Ասա բանկա՞ն իցէ, թէ արուեստական․ Պարզ՞․ թէ բաղադրեալ։

Օրինակ Զմելին։

րև, հունձ, կալ։ Կասեր, երն զոր գնեցի յԱսպահան ՛ի վան անուանեալ Շահի, ի մթերաց անտի Հայ վաճառականին Խորենայ, որ բարձեալ բերէր զայն ՛ի Փայտակարան նահանգէ Հայոց աշխարհին, յաւանէն որ կոչի Վինա։ Ունի զերկուս մասունս արուեստակերտեալս ՛ի կրկին նիւթոց։ 1. կոթ կամ բռնետուն յեղջերոյ եղջերուի, որ է գորշ անհաւասար և կարծր․ սլաքս ունելով մխեալս աստի և անտի վասն պնդելոյ զկոթն ընդ շեղբին։ ՛Ի մի կողմն սորա երևի պնակ արծաթի․ յորում դրոշմեալ է անուն արուեստաւորին իւրոյ։ 2․ Է պողովատ, յորմէ արարաւ շեղբ կամ բերան սորա։ Արդ պողոտիկն է հանք իմն արուեստական, գոյացեալ յերկաթոյ միեքելոյ ՛ի ջուր հանքային ածխոյ, կարծրագոյն յոյժ և ողորկ։ Եւ եթէ բարւոք մի իցի, արտադրէ շեղբս սուրս յոյժ յոյժ։

Վարժութիւն Տան։

Հիմն, որմն, ձեղուն, յատակ, դուռն։ Լուսամուտ, աստիճան, վառարան, ատաղձք։ Ծեփել, ներկել, Զրանցք խողովակք կաշի, և ո՞յք․ որք շինեն զտուն։

ՎԵՐՋ․

Exercises.

Iron and steel, gold, sheep, wool, leather, silver.

Mahogany, cotton, cloth, water, glass, cows, steam-engine.

———*ooo*———

FIFTH SERIES.

Lesson I.—*Parts of Things.*

Place the object before you. Inquire how it came there. Say where you bought it, whence the shopkeeper procured it, &c. Tell whether it is natural or artificial, simple or compound.

Example.—A penknife

There is a penknife before me. I bought it at the cutler's in Oxford Street. He either made it himself, or bought it at a town in Yorkshire called Sheffield, where immense quantities are made. It consists of two parts, each formed of a different substance. 1. The handle of horn, probably that of a stag. It is of a brown colour, rough and hard. It has several small studs in it, for the purpose of holding the sides of the knife together. On one side there is a very small silver plate, with the owner's name engraven thereon. The second substance is steel, of which the blade is composed. Steel is an artificial metal, the result of iron prepared with charcoal. It is very hard and smooth. When properly tempered, it makes very sharp blades.

Exercise.—A House.

1. Foundation, walls, roof, floors, doors, windows, stairs, chimneys, woodwork, plastering, painting, water-pipes, gas-pipes. What tradesmen are employed in erecting a house?

THE END.

[3 ռ.]

Վերջաբան

Թէպէտ գործ այսքան դուզնաքեայ չկարօտի մեկնութեան, սակայն դեռ ևս առ 'ի շնորհ համբակաց ծանուցանի աստանօր. Թէ հայկականն՝ ոչ է ճիշդ թարգմանութիւն անգղիականին, այլ սոսկ նմանագրութիւն նորա։ Խանգարումն մեծ առնէ, որ 'ի ձեռն բառացի թարգմանութեան՝ զոճ առ ոճ խառնէ զտարազան բարբառոց։ Այսպիսի գրուածք բազումք են 'ի Հնդիկս, որք ոչ միայն աղաւաղեն զլեզուն՝ այլ իբր 'ի բազում՝ անիմանալի առնեն մտաց զիմաստ գրելեաց։ Որ յուսայ բառական թարգմանութեամբ կանոնս աւանդել բարբառոյ իմիք, վրէպ մեծ գործէ անձին և հասարակաց։ Սորին աղագաւ աւելորդ կարծեցեալք 'ի մին, և պակասք 'ի միւսն՝ կամովին արարան։ Է՝ որ առ հեշտելոյ մանկանց զոճն հայրենի, է՝ որ ծանօթիւք զանծանօթ և զանլուր զխժութիւն անուանց բառնալոյ. է՝ որ առ յորդորելոյ զմանկտին 'ի բառագիրս երկաքանչիւր լեզուաց, ըստ տասներորդ կանոնի յառաջաբանին. և է՝ որ զնմանութիւն՝ յաւէտ քան զնոյնութիւն հայկականին հաստատելոյ։ Վասն զի՝ վախճան սորա է ոչ զթարգմանութիւն ուսուցանել, այլ զչարակարգութիւն բառից՝ Օրինակօք և Վարժութեամբք։ Եւ այսպէս՝ իւրաքանչիւր մասն սորա համարի մէն մի գործ կատարեալ ըստ ինքեան. յօգուտ հանուր նպատակեալ, այլ 'ի վնաս ոչ ումեք։

ՖՈՆԴԱՄԵՆՏԱԼ ԳՐԱԴԱՐԱՆ